

Utrikeshandel med varor

2014

HA0201

Innehåll

0	Allmänna uppgifter	2
0.1	Ämnesområde	2
0.2	Statistikområde	2
0.3	SOS-klassificering	2
0.4	Statistikansvarig	2
0.5	Statistikproducent	2
0.6	Uppgiftsskyldighet	2
0.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
0.8	Gallringsföreskrifter	3
0.9	EU-reglering	3
0.10	Syfte och historik	4
0.11	Statistikanvändning	4
0.12	Uppläggning och genomförande	5
0.13	Internationell rapportering	6
0.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	6
1	Översikt	7
1.1	Observationsstorheter	7
1.2	Statistiska målstorheter	7
1.3	Utflöden: statistik och mikrodata	8
1.4	Dokumentation och metadata	9
2	Uppgiftsinsamling	10
2.1	Ram och ramförfarande	10
2.2	Urvalsförfarande	15
2.3	Mätinstrument	15
2.4	Insamlingsförfarande	16
2.5	Databeredning	20
3	Statistisk bearbetning och redovisning	43
3.1	Skattningar: antaganden och beräkningsformler	43
3.2	Redovisningsförfaranden	62
4	Slutliga observationsregister	63
4.1	Produktionsversioner	63
4.2	Arkiveringsversioner	63
4.3	Erfarenheter från senaste undersökningsomgången	63

0 Allmänna uppgifter

0.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Handel med varor och tjänster

0.2 Statistikområde

Statistikområde: Utrikeshandel

0.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS)

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

0.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån, ES/UI

Postadress: Box 24300, 104 51 Stockholm

Besöksadress: Karlavägen 100

Kontaktperson: Maria Adolfsson

Telefon: 08-5069 4725

Telefax: 08-5069 4571

E-post: fornamn.efternamn@scb.se

0.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån, ES/UI

Postadress: Box 24300, 104 51 Stockholm

Besöksadress: Karlavägen 100

Kontaktperson: Maria Adolfsson

Telefon: 08-5069 4725

Telefax: 08-5069 4571

E-post: fornamn.efternamn@scb.se

0.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt följande lagar, förordningar och föreskrifter:

- Lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken
- Statistiska centralbyråns föreskrifter (SCB-FS 2010:15) om uppgifter till statistik avseende Sveriges handel med EU:s medlemsländer (Intrastat)
- Statistiska centralbyråns föreskrifter (SCB-FS 2010:16) om uppgifter till statistik över vissa särskilda förflyttningar av varor

- Statistiska centralbyråns föreskrifter (SCB-FS 2010:17) om uppgifter till statistik om export fördelad efter faktureringsvaluta

0.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Inga enskilda företags uppgifter kan identifieras vid redovisning. I enlighet med förordningen (1984:692) om det allmänna företagsregistret ska aggregerade uppgifter om export- och importland (grupperade i åtta landområden) samt export- och importvärden (indelade i nio storleksklasser) årligen lämnas till det allmänna företagsregistret (BASUN). Uppgifterna i detta register omfattas inte av sekretess.

För hantering av sekretesskydd vid publicering av uppgifter avseende utrikeshandel med varor tillämpas s.k. passiv sekretessbevakning. Detta innebär att SCB prövar inskränkt publicering av detaljerade varu- och landuppgifter först efter att ett företag själv har begärt detta.

Det finns två grunder för sekretess. Den första är om endast ett eller två företag har rapporterat in värden för den givna perioden. Det andra testet för sekretess kontrollerar dominans. Ett företag bedöms som dominerande om det har 50 procent av handeln i en varugrupp eller ett land. För sekretess i kombinationen varugrupp/land gäller att företaget ska ha 70 procent eller mer av handeln för att sekretess ska beviljas.

0.8 Gallringsföreskrifter

Bevarandebehov är under utredning.

0.9 EU-reglering

Statistiken om varuhandel med EU:s medlemsländer samt med övriga länder är reglerad genom följande av EU:s förordningar (och ändringar till dessa):

Intrastat (varuhandel med EU-länder)

- Europaparlamentet och Rådets förordning (EG) nr 638/2004
- Europaparlamentet och Rådets förordning (EG) nr 222/2009 – om ändring av förordning (EG) nr 638/2004
- Kommissionens förordning (EG) nr 1982/2004
- Kommissionens förordning (EG) nr 1915/2005 – om ändring av förordning (EG) nr 1982/2004
- Kommissionens förordning (EU) nr 91/2010 – om ändring av förordning (EG) nr 1982/2004
- Kommissionens förordning (EU) nr 96/2010 – om ändring av förordning (EG) nr 1982/2004
- Kommissionens förordning (EU) nr 1093/2013 – om ändring av förordning (EG) nr 638/2004 och 1982/2004

Extrastat (varuhandel med länder utanför EU)

- Europaparlamentet och Rådets förordning (EG) nr 471/2009
- Kommissionens förordning (EU) nr 92/2010
- Kommissionens förordning (EU) nr 113/2010

Nomenklaturer

Varor

- Rådets förordning om etablerandet av en varunomenklatur (EG) nr 2658/87: Kombinerade nomenklaturen (KN)
- Kommissionens förordning (EU) nr 1001/2013 - om ändringar av KN-koder
- Rådets förordning (EG) nr 1325/2013: om ändringar av KN-koder.
- Rådets förordning (EG) nr 1326/2013: om ändringar av KN-koder.
- Meddelanden och upplysningar: uppförandekod för den kombinerade nomenklaturen
- Meddelanden och upplysningar: förklarande anmärkningar till den kombinerade nomenklaturen

Länder

- Kommissionens förordning (EU) nr 1106/2012 om en nomenklatur för länder och regioner.

0.10 Syfte och historik

Statistiken syftar till att belysa Sveriges utrikeshandel med varor och länder. Sveriges medlemskap i EU medförde att SCB var tvungna att införa helt nya system jämfört med åren före 1995 för att kunna publicera uppgifter över utrikeshandeln fr.o.m. januari 1995. T.o.m. 1994 baserades statistiken helt på de uppgifter företagen lämnat till Tullverket vid export och import av varor. För att kunna redovisa statistik med samma omfattning som tidigare samlas fr.o.m. 1995 uppgifter om EU-handeln in genom en särskild undersökning kallad Intrastat. Intrastatundersökningen finns i samtliga EU-länder.

0.11 Statistikanvändning

- Finans- och näringsdepartementen samt Riksbanken för bedömningar, prognoser och beslut inom ekonomisk politik och näringspolitik.
- Kommerskollegium, Tullverket, Jordbruksverket, Livsmedelsverket för förhandlingar och utredningar inom handelspolitikens område.
- SCB som underlag för nationalräkenskaperna och betalningsbalansstatistiken för rapportering till EU:s statistiska organ Eurostat och andra internationella organ.
- Konjunkturinstitutet, bankers och finansinstitutens analysenheter, näringslivets organisationer för bedömningar av samhällets ekonomiska utveckling och prognoser om denna.

- Exportrådet, svenska och utländska företag, utländska ambassaders handelsrepresentationer som underlag för bedömning av marknadsanalyser och marknadsundersökningar.
- Massmedia för nyhetsbevakning och som underlag för artiklar om utvecklingen av svensk utrikeshandel.
- Forskare och utbildningsväsendet (universitet, högskolor etc.).

0.12 Uppläggnings och genomförande

Statistiken om utrikeshandeln med varor består av de två statistiksystemen Extrastat och Intrastat. I huvudsak insamlas och publiceras varje månad uppgifter om värde och kvantitet fördelade efter vara och land. Kännetecknande för statistiken är dess detaljrikedom. Varunomenklaturen innehåller drygt 9 000 varukoder och landnomenklaturen nästan 250 länder. Det innebär som mest drygt 2 miljoner redovisade statistik-uppgifter varje månad. Svårigheterna att åstadkomma statistik av god kvalitet på samtliga detaljerade redovisningsnivåer är därför uppenbara. Därför prioriteras de värdemässigt största redovisningsgrupperna i arbetet med statistiken.

Intrastat (varuhandel med EU-länder)

Intrastat är utformad av EU:s statistikorgan Eurostat. Det är en totalundersökning med en cut off-gräns, där de allra minsta företagen inte ingår i datainsamlingen. Intrastatundersökningen avser företag som har en årlig varuutförsel till EU om minst 4,5 miljoner kronor eller varuinförsel från övriga EU-länder om minst 4,5 miljoner kronor. Intrastatuppgifterna insamlas elektroniskt, månadsvis. De uppgifter företagen lämnar är redovisade på varor (med samma nomenklatur (KN) som vid handel utanför EU) och EU-land. Undertäckning och svarsbortfall för företag korrigeras löpande genom olika statistiska metoder där uppgifter från företagets momsdeklaration används som hjälpinformation. Uppgifterna från företagets momsdeklaration tjänar också som grund för uppgiftsskyldighet i undersökningen. Den kompletterande uppgiften omfattar endast det totala värdet av varuleveranser till och från EU varje månad. SCB fördelar dessa kompletterande uppgifter för varje EU-land och på mer aggregerade varugrupper enligt KN, SITC och SPIN. Denna bortfallskomplettering utgjorde under 2013 ca 2 procent av det totala exportvärdet och ca 3 procent av det totala importvärdet.

Extrastat (varuhandel med länder utanför EU)

Extrastat är registerbaserade statistikuppgifter som SCB erhåller från Tullverket. Uppgifterna har sitt ursprung i de import- och exportdeklarationer som ska redovisas av den som importerar varor från eller exporterar varor till icke EU-länder (tredje land). År 2013 utgjorde Extrastatshandeln ca 42 procent av det totala exportvärdet och ca 31 procent av det totala importvärdet.

Avgränsningar

Med vara avses lös egendom inklusive elektrisk ström. Utrikeshandelsstatistiken omfattar endast de varor som fysiskt förs mellan Sverige och andra länder. Den innehåller alltså inte så kallad merchanting (tjänst) där varor sänds mellan andra länder än Sverige, men där fakturan skickas till eller från Sverige. Inte heller ingår tillfälliga (temporära) varuflöden där varan inte bearbetas eller beskattas på något sätt (t.ex. varor i transit). Däremot ingår varor som importerats skattefritt för vidare konsumtion i annat EU-land.

Statistiken omfattar inte utrikeshandeln med tjänster som är en separat urvalsundersökning som ingår i betalningsbalansen. Det bör noteras att avgränsningen mellan vara och tjänst kan vara svår att göra i vissa fall som t.ex. vid definition av programvara som innehåller både en varu- och tjänstedel. Reparation samt hyra och operationell leasing räknas som tjänst.

Redovisning efter länder

Sveriges medlemskap i EU har förändrat redovisningen om uppgiften handelspartner. Tidigare landredovisning t.o.m. 1994 har vid import alltid avsett land efter varans ursprung. Den del av importen som fr.o.m. 1995 införs från annat EU-land har endast uppgift om avsändande medlemsland och anger inte ursprungsland för varan. Det betyder att Sveriges import från EU inte kan redovisas efter om varan har ursprung i annat EU-land eller kommer från 3:e land.

Saknaden av uppgift om ursprungsland påverkar hur landfördelad import kan redovisas. Den totala importen med fördelning efter länder redovisas alltså därför efter avsändningsland. Uppgifter över varuexporten fördelad efter land är emellertid oförändrad jämfört med tidigare redovisning.

0.13 Internationell rapportering

Leveranser till Eurostat (månadsstatistik), IMF (månad), OECD (år), FN (månad).

0.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Förenklningar för mindre uppgiftslämnare/företag genom t.ex. ökade bortfallskompletteringar är hela tiden föremål för utredning.

1 Översikt

1.1 Observationsstorheter

Objekt är importerande och exporterande företag. Population är alla i Sverige verksamma företag som importerar och exporterar varor varje månad. Undantagna är företag som har tillfälliga (temporära) varuflöden där varan inte bearbetas eller beskattas på något sätt (t.ex. varor i transit).

Följande variabler publiceras:

- statistisk varukod (enligt varuklassificeringarna KN (Kombinerade Nomenklaturen), SITC (Standard International Trade Classification) och SPIN (Standard för svensk Produktindelning efter Näringsgren))
- partnerland (export: bestämmelse land, import: avsändningsland)
- nettovikt
- annan kvantitet (än vikt) för vissa varor
- statistiskt varuvärde i löpande priser (export värderat fob; import värderat cif)
- volymindex (volymutveckling, statistiskt varuvärde rensat för prisförändringar) och värdeindex (värdeutveckling, statistiskt varuvärde i löpande priser)

1.2 Statistiska målstorheter

Objektgrupp		Variabel	Mått
Population	Indelning i redovisningsgrupper		
Sveriges export och import av varor till och från länder inom EU	Total varuexport och varuimport efter handelspartner enligt: • SITC 1-,2-,3-siffernivå • SPIN 2-,3-,4-,5-siffernivå • KN 2-,4-,6-siffernivå	Bortfallsjusterat värde	Värde i tusentals SEK. Statistiskt värde (export värderat FOB och import värderat CIF)
Samma som ovan	Varuexport och varuimport enligt: • KN 2-,4-,6-siffernivå	Bortfallsjusterad vikt	Vikt i ton
Samma som ovan	Varuexport och varuimport efter handelspartner enligt: • SITC 1-,2-,3-,4-,5-siffernivå • SPIN 2-,3-,4-,5-siffernivå • KN 2-,4-,6-,8-siffernivå	Ej bortfallsjusterat värde	Värde i tusentals SEK. Statistiskt värde (export värderat FOB och import värderat CIF)
Samma som ovan	Varuexport och varuimport efter handelspartner enligt: • SITC 1-,2-,3-,4-,5-siffernivå	Ej bortfallsjusterad vikt	Vikt i ton

	• KN 2-,4-,6-,8-siffernivå		
Samma som ovan	Varuexport och varuimport efter handelspartner enligt: • KN 8-siffernivå	Ej bortfallsjusterad annan kvantitet	Kvantitet i olika måttenheter. Variabeln samlas endast in för vissa KN8-koder.
Sveriges export och import av varor till och från länder utanför EU	Varuexport och varuimport efter handelspartner enligt: • SITC 1-,2-,3-,4-,5-siffernivå • SPIN 2-,3-,4-,5-siffernivå • KN 2-,4-,6-,8-siffernivå	Fullständigt värde	Värde i tusentals SEK. Statistiskt värde (export värderat FOB och import värderat CIF)
Samma som ovan	Varuexport och varuimport efter handelspartner enligt: • SITC 1-,2-,3-,4-,5-siffernivå • SPIN 2-,3-,4-,5-siffernivå • KN 2-,4-,6-,8-siffernivå	Fullständig vikt	Vikt i ton
Samma som ovan	Varuexport och varuimport efter handelspartner enligt: • KN 8-siffernivå	Fullständig annan kvantitet	Kvantitet i olika måttenheter. Variabeln samlas endast in för vissa KN8-koder.
Sveriges export och import av varor till och från samtliga länder	Varuexport och varuimport enligt: • SITC (knappt 40 varuområden) • SPIN (drygt 30 varuområden)	Volymindex, värdeindex	Volymindex och värdeindex uttryckt i kedjebasår 2000=100

1.3 Utflöden: statistik och mikrodata

Publiceringsplan för utrikeshandel med varor redovisas på SCB:s webbplats (www.scb.se/Publiceringskalender).

Den preliminära statistiken – Handelsnettot – publiceras ca 27 dagar efter mätperioden, dvs. omkring den 27:e varje månad. Handelsnettot innehåller uppgifter om total export och import samt handelsnetto, fördelade efter EU och icke EU. Ett pressmeddelande ges ut i samband med publiceringen.

Den mer definitiva statistiken som innehåller uppgifter på mer detaljerade nivåer enligt varukod och land publiceras samtidigt som den preliminära statistiken, men innehåller uppgifter som är en månad äldre. Publicering sker därmed ca 57 dagar efter mätperioden. Tabeller och diagram uppdateras varje månad. Pressmeddelande och statistiskt meddelande (SM HA22) utges kvartalsvis.

Utvecklingen av varuexporten och varuimporten i fasta priser – Volymindex – publiceras ca 57 dagar efter mätperioden som är kvartal. Pressmeddelande och statistiskt meddelande (SM HA23) utges kvartalsvis.

I samband med att ny statistik publiceras revideras även tidigare statistik, vanligtvis tre månader tillbaka i tiden. I samband med helårspubliceringen i februari revideras hela föregående år. Vid den publicering som sker i oktober revideras hela det innevarande året (t) samt föregående år (t-1). Det innebär att slutlig statistik av föregående år publiceras i oktober nästkommande år. Det kan dock förekomma att revideringar görs för perioder ännu längre tillbaka i vissa speciella fall.

I SCB:s Statistikdatabas publiceras statistik fördelad efter KN 2-, 4-, 6- och 8-siffernivå, SITC 1-, 2-, 3-, 4- och 5-siffernivå och SPIN 2-, 3-, 4- och 5-siffernivå. Statistiken är sekretessrensad på KN 4-, 6- och 8-siffernivå, på SITC 3-,4- och 5-siffernivå samt på SPIN 3-, 4- och 5-siffernivå.

För Volymindex publiceras i Statistikdatabasen kvartals- respektive årstabeller för ett fyrtiotal varugrupper enligt SITC med volymindex 2000=100 och kvartals- respektive årstabeller för ett 30-tal varugrupper enligt SPIN 2007 med volymindex 2000=100.

All officiell statistik enligt ovanstående finns tillgänglig på webbplatsen www.scb.se/statistikdatabasen. Mer information om undersökningen Utrikeshandel med varor finns på www.scb.se/ha0201.

Mikrodata kan utlämnas för forsknings- eller statistikändamål efter särskild prövning. Särskilda bearbetningar kan utföras på uppdragsbasis.

1.4 Dokumentation och metadata

Statistikens kvalitet beskrivs i dokumentet *Beskrivning av statistiken (BAS)*. Framställningen av statistikregistret och statistiken beskrivs i detta dokument, *Framtagning av statistiken (SCBDOK)*. Detaljerad information om mikrodata finns beskrivet i *Statistikens detaljerade innehåll (MetaPlus)*. Samtliga dokumentationer är tillgängliga på SCB:s webbplats, www.scb.se/ha0201 under fliken "Dokumentation".

Under fliken "Se även" finns en länk som heter "Metodfrågor och rapporter" som länkar till olika rapporter som skrivits inom området Utrikeshandel med varor. För ytterligare information, kontakta utrikeshandel@scb.se.

2 Uppgiftsinsamling

Uppgifterna samlas in genom två månadsundersökningar: Intrastat och Extrastat. Intrastat avser handel med EU-länder och Extrastat avser handel med övriga länder. Förfarandet vad gäller uppgiftsinsamlingen redovisas separat för de två undersökningarna. Intrastat är en cut off-undersökning. Extrastat bygger på Tullverkets insamlade, i princip, totaluppgifter som levereras till SCB. Extrastat innefattar alla förtullade varor som transporteras in i och ut ur landet.

För volymindex för utrikeshandeln används utrikeshandelsstatistikens beräknade data samt uppgifter om exportpris- och importprisutvecklingen som SCB:s enhet för prisstatistik samlar in och bearbetar. För information om export- och importprisindex se vidare produkten PR0301 "Prisindex i producent- och importled (PPI)" och den dokumentation om denna som finns på SCB:s hemsida. Se även avsnittet "Volymindexberäkningar för export och import" under punkten 2.5 nedan.

2.1 Ram och ramförfarande

Intrastat (varuhandel med EU-länder)

Intrastat är en totalundersökning med cut off där alla företag som har ett årligt värde (löpande tolv månadersperiod) avseende varuförvärv från EU-länder och av varuleveranser till EU-länder för införsel eller utförsel som överstiger ett visst tröskelvärde ingår. Det nuvarande kravet på täckningsgrad är fastställt av Eurostat och är 93 % av införselvärdet och 97 % av utförselvärdet. Fr.o.m. 2009 är tröskelvärdet i det svenska Intrastatsystemet 4,5 miljoner kronor för både införseln och utförseln. Tröskelvärdena är beräknade med viss marginal, och den faktiska täckningsgraden i ramen är något högre än kraven på täckningsgrad för både införsel och utförsel.

Handel med tjänster som inte omfattar varuleveranser ska inte rapporteras till Intrastat. Som tjänster klassificeras bland annat överlåtelse av upphovsmannarätter, patent, licenser, varumärken och liknande rättigheter, reklam- och annonstjänster, konsulterings-, produkt-utvecklings- och bokföringstjänster och dylikt samt andra immaterialfall. Inte heller reparationer ska rapporteras till Intrastat utan ses som tjänst.

I vissa fall ska handel av varor inte rapporteras till Intrastat. En utförlig förteckning över varor som inte ska rapporteras till Intrastat följer här:

- Monetärt guld
- Lagliga betalningsmedel och värdepapper
- Varor som införs eller utförs tillfälligt (t.ex. uthyrning, lån, operationell leasing) på följande villkor:
 - ingen lönbearbetning planeras eller har skett
 - den tillfälliga införseln eller utförseln förväntas inte bli längre än 24 månader
 - den mottagna eller avsända varan ska inte deklarerats som ett varuköp eller varuförsäljning i momsdeklarationen
- Varor som sänds mellan:

- en medlemsstat och dess territoriella enklaver i andra medlemsstater och

- värdmedlemsstaten och territoriala enklaver tillhörande andra medlemsstater eller internationella organisationer.

Territoriella enklaver omfattar också ambassader och nationella väpnade styrkor som är stationerade utanför moderlandets territorium.

- Varor som används som bärare av skräddarsydd programvara
- Programvara som laddas ner från Internet
- Varor som levereras avgiftsfritt och som inte själva är föremål för en handelstransaktion, förutsatt att avsändandet endast sker i syfte att förbereda eller understödja en planerad efterföljande handelstransaktion genom demonstration av varornas eller tjänsternas egenskaper, t.ex.:
 - reklammaterial
 - varuprover
- Varor som sänds på reparation, liksom varor som mottas efter reparation, reservdelar som monteras som en del av reparationen och utbytta defekta delar.
- Det varutransporterande transportmedlet, inklusive bärraketer för rymdfarkoster vid uppskjutningstillfället.

I vissa fall av s.k. trepartshandel ska ett företag inte redovisa sina uppgifter till Intrastat. Om ett företag i Sverige till exempel köper varor från Kina och varorna levereras via Frankrike men förtullas i Sverige så ska köparen inte rapportera uppgiften till Intrastat, eftersom varorna då har förtullats i Sverige.

Den särskilda uppgiftsinsamlingen för varor som beroende på sin speciella karaktär samlas in via en separat total insamlingsundersökning (Särskilda varuförflyttningar) ingår inte i den ordinarie Intrastatundersökningen. Naturgas och militära varor utgör dock ett undantag och samlas in i den svenska Intrastatundersökningen.

Extrastat (varuhandel med länder utanför EU)

I princip alla varor som tulldeklarerats ingår i Extrastat, vilket innebär att Extrastat är en totalundersökning. Däremot exkluderas de varor som ingår i tidigare nämnda exkluderade varuslag för Intrastat även i Extrastat, såvida värdet för dessa understiger 1000 euro (statistiskt värde) eller 1000 kilo (vikt).

Den särskilda uppgiftsinsamlingen för varor som beroende på sin speciella karaktär samlas in via en separat total insamlingsundersökning (Särskilda varuförflyttningar) ingår inte i den ordinarie Extrastatundersökningen. Naturgas och militära varor utgör dock ett undantag och samlas in i den ordinarie Extrastatundersökningen.

Särskilda varuförflyttningar (separat insamling)

I utrikeshandelsstatistiken med varor samlas förutom de tidigare beskrivna ordinarie import - och exportvarorna i Intrastat och Extrastat även s.k.

Särskilda varuförflyttningar in. Det avser varor som beroende på sin speciella karaktär och höga värden samlas in genom en separat totalundersökning. Totalt ingår 13 varuområden i Särskilda varuförflyttningar. Följande områden samlas in:

- Hela industrianläggningar
- Fartyg
- Flygplan
- Leveranser till fartyg/flygplan (Förråd ombord)
- Elektricitet
- Off shore-anläggningar
- Produkter från havet (fr.o.m. 2014)

Varuområde	Beskrivning av ramen
Hela industri-anläggningar	Företag kan ansöka hos SCB om förenklad redovisning istället för att redovisa till Intra-/Extrastat). Företag som fått tillstånd får förtryckta blanketter från SCB fr.o.m. godkänd referensmånad.
Fartyg	Ramen utgörs av registrerade fartyg i Transportstyrelsens Sjöfartsregister (registreringsutdrag av importerade/exporterade fartyg). Enbart svenska juridiska personer ingår i ramen. Ramen ser olika ut för varje produktionsomgång eftersom det oftast handlar om engångshandel.
Flygplan	Ramen utgörs av registrerade luftfarkoster i Transportstyrelsens Luftfartsregister (registreringsutdrag av importerade/exporterade luftfartyg). Ramen ser olika ut för varje produktionsomgång eftersom det oftast handlar om engångshandel.
Leveranser till fartyg/flygplan (Förråd ombord)	Ramen baseras på utskickade enkäter till exportföretag med viss SNI-klassificering enligt företagsregistret. Ramen är i princip samma för varje produktionsomgång eftersom det handlar om företag med regelbunden handel varje månad.
Elektricitet	Ramen och statistiken tas fram av Svenska Kraftnät.
Off shore-anläggningar	Ramen baseras på enkätsvar från potentiella exportföretag med viss SNI-klassificering enligt företagsregistret.
Produkter från havet	Ramen utgörs av registrerade uppgifter över direktlandad fisk som levereras till SCB av Havs- och Vattenmyndigheten. Uppgifterna används för att komplettera dataleveranserna till NR.

Insamling av varuområdena naturgas, militär materiel och rymdfarkoster sker idag i de ordinarie Intrastat- och Extrastatundersökningarna. Insamling av varuområdena delleranser, delar till motorfordon och flygplan samt avfall bedöms i dagsläget inte vara praktiskt tillämpbara.

I samband med publiceringen hänförs varorna i den separata insamlingen av Särskilda varuförflyttningar till Intrastat- och/eller Extrastathandeln.

En beskrivning av samtliga 13 delområden följer här:

1) Hela industrianläggningar

Med hel industrianläggning avses en kombination av maskiner, apparater, redskap, utrustning, instrument och material som är avsedda att tillsammans fungera som en storskalig enhet för framställning av varor eller utförande av tjänster. För rapportering av utförelse/export och införelse/import av industrianläggningar med ett värde som överstiger tre miljoner euro är det i vissa fall möjligt att tillämpa förenklad rapportering.

2) Delleveranser

Delleverans avser här en leverans av beståndsdelar till en helhet i ommonterat eller nedmonterat skick som, av handels- eller transportrelaterade skäl, fraktas under fler än en referensperiod. Medlemsstaterna ska rapportera uppgifter om mottagna eller avsända delleranser endast en gång i den månad då den sista delleransen mottas eller avsänds.

3) Fartyg

Med fartyg avses "skepp konstruerade för öppen sjö" som har en längd av minst tolv meter och en bredd av minst fyra meter. Krigsfartyg inkluderas. Andra typer av fartyg och båtar rapporteras enligt gällande regler för Intrastat eller Extrastat. För export och import av fartyg ska överlåtelse av äganderätt rapporteras till Intrastat. Äganderätt till ett fartyg definieras som en fysisk eller juridisk persons registrering som ägare till ett fartyg. I de fall överlåtelsen tas upp i momsdeklarationen som EU-handel ska i normalfall rapportering till Intrastat ske enligt gällande regler. Uppgiftslämnaren bör dock kontrollera att överlåtelsen endast rapporteras en gång. Vid leasingförfarande ska enbart finansiell leasing medtas under förutsättning att leasingen påverkat företagets balansräkning. Operationell leasing undantas. Utförelse/export och införelse/import av fartyg och flygplan före eller efter lönebearbetning ska rapporteras, men inte reparation.

4) Flygplan

Med flygplan avses sådana som används för civilt bruk av ett flygbolag, eller för militärt bruk. Andra typer av flygplan rapporteras enligt gällande regler för Intrastat eller Extrastat. För export och import av flygplan ska överlåtelse av äganderätt rapporteras till Intrastat/Extrastat. Äganderätt till ett flygplan definieras som en fysisk eller juridisk persons registrering som ägare till ett flygplan. I de fall överlåtelsen tas upp i momsdeklarationen som EU-handel ska i normalfall rapportering till Intrastat ske enligt gällande regler. Uppgiftslämnaren bör dock kontrollera att överlåtelsen endast rapporteras en gång. Vid leasingförfarande ska enbart finansiell leasing medtas under förutsättning att leasingen påverkat företagets balansräkning. Operationell leasing undantas. Utförelse/export och

införsel/import av flygplan före eller efter lönebearbetning ska rapporteras, men inte reparation.

5) Delar till motorfordon och flygplan

Medlemsstaterna får tillämpa enklare nationella regler på motorfordon och flygplansdelar, men de ska informera kommissionen (Eurostat) om sina förenklingar innan dessa börjar tillämpas.

6) Leveranser till fartyg/flygplan (Förråd ombord)

Med förråd ombord avses leverans av varor till fartyg och flygplan. I detta fall avses leverans av produkter till besättning och passagerare samt av driftsförnödenheter och motorer, maskiner eller annan utrustning på fartyget eller flygplanet. Rapporteringen till Intrastat ska begränsas till att omfatta utförsel av varor som levereras på den rapporterande medlemsstatens territorium till fartyg och flygplan som tillhör en annan medlemsstat. Fartyg eller flygplan anses tillhöra den medlemsstat där fartyget eller flygplanet är registrerat. Uppgift om nettovikt är frivillig förutom för varor inom kapitel 27 (Mineraliska bränslen och oljor m.m.).

7) Off shore-anläggningar (installationer på öppet hav)

Förenklad rapportering kan tillämpas för leveranser av driftsförnödenheter till och från offshore-anläggningar på öppet hav. Med detta avses den utrustning och de anordningar som installerats på öppet hav för utforskning och utvinning av mineraltillgångar. Uppgifter ska endast lämnas för leveranser till och från fasta anläggningar till havs utanför Sveriges territorium på internationellt vatten. För övriga leveranser på annat lands territorium kan förenklad rapportering inte tillämpas. Uppgifter ska lämnas för driftsförnödenheter: produkter som är avsedda för personalen på off shore-anläggningar, motorer, maskiner eller annan utrustning samt bränsle, olja och smörjmedel. Varor som erhålls från eller produceras vid off shore-anläggningar ska ingå. Förenklad landskod får användas. Om det är känt vilket land som står för det kommersiella utnyttjandet av anläggningen ska landskoden för detta land användas.

8) Produkter från havet

Med produkter från havet avses fiskeriprodukter, mineraler, bärgat gods och alla andra produkter som ett sjögående fartyg ännu inte landat. Havsprodukter anses tillhöra den medlemsstat där fångstfartyget är registrerat.

9) Rymdfarkoster

Med rymdfarkoster avses farkoster som kan färdas utanför jordens atmosfär.

Uppgifter ska lämnas för leveranser vid uppskjutning av en rymdfarkost vars äganderätt övergått från en fysisk eller juridisk person etablerad i ett land till en fysisk eller juridisk person etablerad i ett annat land avseende import och export av rymdfarkoster samt före eller efter lönebearbetning. Rapporteringen gäller för rymdfarkoster vid uppskjutning i rymden eller vid lönebearbetning av en rymdfarkost, och gäller enbart för varukoden 8802 60 10 (rymdfarkoster, inbegripet satelliter). Transaktionstyper som ska anges är köp, försäljning, finansiell leasing, leveranser för lönebearbetning samt leveranser efter lönebearbetning.

10) Elektricitet

Särskilda regler för rapportering av elektrisk energi har införts och ska undantas från Intrastatrapportering. Det statistiska värde som skickas till Eurostat får bygga på skattningar. Medlemsstaterna ska informera Eurostat om vilken metod som använts för skattningen innan den tillämpas.

11) Naturgas

Det statistiska värde som överlämnas till Eurostat får bygga på skattningar. Medlemsstaterna ska informera Eurostat om vilken metod som använts för skattningen innan den tillämpas.

12) Militära varor

Statistiken över varuhandeln mellan medlemsstaterna ska omfatta utförsel och införsel av varor avsedda för militärt bruk. Medlemsstaterna får lämna mindre utförliga uppgifter av militära sekretesskäl enligt gällande definitioner i medlemsstaterna. Åtminstone uppgift om totalt statistiskt månadsvärde för utförsel och införsel ska dock lämnas till Eurostat.

13) Avfall

Enligt förordning 638/2004 och Artikel 2 (b) ska avfall ingå i Särskilda varuförflyttningar. Det finns i dagsläget däremot inte några tydliga riktlinjer hur avfall ska behandlas i detta hänseende.

2.2 Urvalsförfarande

Intrastat (varuhandel med EU-länder)

För EU-handeln samlas detaljerade varu- och landuppgifter in från företag som har en handel som överstiger tröskelvärdet 4 500 000 kronor för utförsel till EU och 4 500 000 för införsel från EU per år. Intrastat är därmed en totalundersökning med cut off för företag under tröskelvärdet.

2.3 Mätinstrument

Intrastat (varuhandel med EU-länder)

Mätinstrumentet för Intrastat utgörs av elektroniska webblanketter (via SCB:s elektroniska insamlingssystem SIV), den för Intrastat specifika programvaran IDEP samt annan av SCB godkänd programvara. Separat redovisning görs för införsel och utförsel.

Extrastat (varuhandel med länder utanför EU)

Tulldeklarationer utgör mätinstrumentet för Extrastat. Exportörerna lämnar exportdeklarationer elektroniskt, medan importörerna fortfarande kan välja mellan elektronisk redovisningsform eller via pappersblankett.

Särskilda varuförflyttningar (separat insamling)

Vad gäller varuområdena Elektricitet samt Produkter från havet får SCB varje månad dataleveranser från Svenska Kraftnät respektive Havs- och vattenmyndigheten. För övriga delundersökningar skickar SCB varje månad ut förtryckta pappersblanketter till de företag som ingår i undersökningsramen.

Varuområde	Mätinstrument

Hela industri- anläggningar	Förtryckt blankett från SCB, skickas varje månad
Fartyg	Förtryckt blankett från SCB, skickas varje månad
Flygplan	Förtryckt blankett från SCB, skickas varje månad
Leveranser till far- tyg/flygplan (Förråd ombord)	Förtryckt blankett från SCB, skickas varje månad
Offshore	Förtryckt blankett från SCB, skickas varje månad

De förtryckta blanketterna innehåller uppgift om företagets namn och adress samt i vissa fall även organisations- och tilläggsnummer. På blanketten finns även information om vilken period (månad) som undersökningen avser samt uppgift om senaste svarsdatum.

Mätfel

Mätfel i Intrastat och Extrastat förekommer bland annat när uppgiftslämnare uppger varukoder som ej överensstämmer med den vara som handlats och när de uppgivna värdena för vikt, annan kvantitet eller fakturavärde inte överensstämmer med de faktiska värdena. Vid elektronisk rapportering finns vissa valideringskontroller inlagda som omöjliggör viss typ av felrapportering, t.ex. felaktiga varukoder/ landskoder samt saknade värden/minusvärden. Osäkerheten bedöms som störst på de minst aggregerade nivåerna, dvs. kombinationen KN8/land.

Mätfelet på total nivå i Intrastat definieras som skillnaden mellan redovisade fakturavärden i Intrastat och uppgifter om varuförvärv från Skatteverket. Genom s.k. ”Record check studier” kan mätfelet i Intrastat uppskattas.

2.4 Insamlingsförfarande

Intrastat (varuhandel med EU-länder)

SCB fastställer löpande vilka företag som är uppgiftsskyldiga, det vill säga företagen behöver inte själva fundera på om de har uppgiftsplikt eller inte. SCB:s underlag för beslut om uppgiftsskyldighet hämtas från de uppgifter om EU-handel angivna i ruta 20 och 35 i momsdeklaration som företagen lämnar till Skatteverket varje månad/kvartal. De värden som redovisas i ruta 20 och 35 avser endast totala värden för införsel och utförsel per månad/kvartal. Undersökningen Intrastat är därmed nödvändig för att kunna få kompletterande information om vilka slags varor som företagen har handlat med, så som uppgift om varukod, vikt, värde, annan kvantitet samt handelspartner.

Uppgiftsskyldighet börjar från och med den månad som företaget överskridit tröskelvärdet 4,5 miljoner kronor i utförsel till EU eller införsel från EU, beräknat på en löpande 12-månadersperiod. SCB meddelar då företaget om uppgiftsskyldigheten samt ber företaget lämna uppgifter om kontaktperson och om det avser att använda sig av ombud. Alla nya upp-

giftslämnare med adress i Sverige får inloggningsuppgifter till webblan-ketten i utskicket.

Uppgiftsskyldighet gäller tills vidare, även om det löpande 12-månaders-värdet för utförsel eller införsel tillfälligt understiger tröskelvärdena. Om uppgiftsskyldigheten upphör, sänder SCB ett särskilt meddelande till före-taget om detta.

I samband med uppgiftsskyldigheten ska en rapport skickas även om före-taget inte haft någon handel för en viss redovisningsperiod. I detta fall ska en s.k. nollrapport skickas. I annat fall finns en risk att företaget klassifi-ceras som bortfall och därmed kommer att hanteras felaktigt i den efterföl-jande processen. Utan en lämnad nollrapport kan företaget hamna i ramen för bortfallsuppföljning/vitesuppföljning. Det kan även innebära att ett värde felaktigt bortfallsskattas med ett värde >0 .

Uppgifter till Intrastat samlas in med stöd av den officiella statistiken och SCB:s föreskrifter om uppgifter till statistik avseende Sveriges handel med EU:s medlemsländer och om uppgifter till statistik över vissa sär-skilda förflyttningar av varor. Detta innebär att företaget är skyldigt att lämna begärda statistikuppgifter. I det fall begärda uppgifter, trots påmin-nelser, inte lämnats kan företaget uppmanas att lämna begärda uppgifter. Om företaget inte följer uppmaningen, föreläggs företaget att vid vite full-göra uppgiftsskyldigheten.

Om företaget byter namn, adress, ombud eller om företaget önskar dela upp Intrastatrapporteringen på olika underenheter, alternativt på flera kon-taktpersoner, ska SCB omgående underrättas. SCB kan i det senare fallet tilldela företaget tilläggsnummer till organisationsnumret. Om företaget omorganiserar och får ett nytt organisationsnummer, ska SCB omgående underrättas om detta. Uppgifter till Intrastat ska lämnas på det gamla or-ganisationsnumret tills det nya företaget övertar skattskyldig-heten för momsredovisning. Intrastatrapporteringen ska alltid lämnas för samma organisationsnummer som används i momsdeklarationen.

Företaget kan antingen lämna uppgifter själv eller genom ombud. Uppgif-ter om ombudets organisationsnummer, namn, adress, telefon- och fax-nummer, e-postadress samt kontaktperson ska lämnas skriftligen till SCB. Om det uppgiftsskyldiga företaget byter ombud eller om företaget själv börjar rapportera, ska SCB informeras skriftligen om detta. Ansvar för att lämnade uppgifter är korrekta vilar på det uppgiftsskyldiga företaget även då ombud används vid uppgiftslämnandet. Företaget kan använda sig av ombud på två olika sätt: antingen genom att anlita ett eller flera ombud eller genom att helt överlåta uppgiftslämnandet till ett ombud. Om före-taget anlitar ombud ska ombudet/ombuden samt det uppgiftsskyldiga före-taget lämna uppgifter. Har ombudet/ombuden rapporterat företagets hela varuhandel, måste företaget bekräfta detta genom att lämna en nollrapport. Påminnelse om utebliven Intrastatrapport sänds till det uppgiftsskyldiga företaget.

Företag kan överlåta hela sitt uppgiftslämnande till ett ombud som varje månad lämnar uppgifter till Intrastat för hela företagets totala varuhandel.

I detta fall ska endast ombudet lämna uppgifter. Påminnelse om utebliven Intrastatrapport sänds till ombudet.

Uppgifterna ska rapporteras per kalendermånad och vara SCB tillhanda senast den 10:e arbetsdagen efter rapporteringsmånadens utgång enligt av SCB fastställt tidsschema. Med rapporteringsmånad avses den månad under vilken varor tas emot (införsel) eller avsänds (utförsel). Även om fakturan är daterad tidigare eller senare än leveransmånaden, ska uppgifterna hänföras till leveransmånaden. Om fakturan är daterad endast en månad senare än leveransmånaden, kan dock uppgiftslämnaren välja att hänföra uppgifterna antingen till den månaden eller till leveransmånaden. Vid delfakturerings gällande alltid leveransmånad.

Följande målvariabler samlas in i undersökningen från de uppgiftsskyldiga företagen i Intrastat (samtliga är obligatoriska enligt Intrastatförförordningarna):

- Flöde (in- eller utförsel)
- Period (ååååmm)
- Statistisk varukod (8-siffrig varukod (KN8))
- Landskod (tvåställig bokstavskod, totalt 27 partnerländer)
- Transaktionstyp (olika typer av köp/försäljning)
- Varans nettovikt (samlas inte in för alla varor)
- Varans kvantitet (antals- eller mängduppgift, samlas inte in för alla varor)
- Fakturerat värde (varans värde exklusive moms och punktskatter)

Som identifieringsvariabel per transaktion används variabeln ISID. Denna kan aggregeras till variabeln varupost, som avser kombinationen: organisationsnummer, tilläggsnummer, flöde, period, transaktionstyp, varukod och landskod.

Uppgiftslämnare som inte inkommit med sin Intrastatredovisning för aktuell månad (t) får 18 dagar efter produktionsmånadens slut (t+18) en första påminnelse. I samband med detta hamnar företaget även i bortfallsuppföljningsprocessen (se vidare under 2.5 Databeredning).

Extrastat (varuhandel med länder utanför EU)

Insamlingen av Extrastatuppgifter görs av Tullverket. För exporten sker insamlingen enbart elektroniskt, och för importen huvudsakligen elektroniskt. För information om hur rapportering till Tullverket går till, se Tullverkets webbplats (www.tullverket.se).

Målvariabler som levereras till SCB (ett antal ytterligare uppgifter samlas in, men levereras inte till SCB):

- Flöde (in- eller utförsel)
- Period (ååååmm)
- Statistisk varukod (8-siffrig varukod (KN8))

- Landskod (tvåställig bokstavskod, totalt 27 partnerländer)
- Transaktionstyp (olika typer av köp/försäljning)
- Varans nettovikt (samlas inte in för alla varor)
- Varans kvantitet (antal- eller mängduppgift, samlas inte in för alla varor)
- Statistiskt värde (varans värde exklusive moms och punktskatter)
- Transportsätt
- TARIC (nionde och tionde positionen i den 10-siffriga varukoden som samlas in av Tullverket (endast import))
- Ursprungsland (endast import)
- Förfarandekod (typ 1 (FF1) och typ 2 (FF2))
- Transportsätt (inrikes)
- Containerflagg
- Tullförmånskod
- Deklarantnummer (organisationsnummer inkl. landskod)
- Transaktionslag
- Medlemsstat där tulldeklarationen lämnats in
- Valuta (endast import, frivillig uppgift)
- Fakturerat värde (endast import, frivillig uppgift)

Vad gäller variabeln statistisk varukod samlar man för import i Extrastat in s.k. TARIC-koder, som avser 10-siffriga varukoder istället för de vanliga åttasiffriga (KN8). SCB skalar vid inläsningen bort den nionde och tionde positionen, men dessa återfinns i variabelkolumnen TARIC. Som identifieringsvariabel per transaktion används variabeln TULLID.

Endast vissa av de levererade variablerna används för produktion och publicering. Övriga variabler används som hjälpinformation vid skattningar eller särskilda undersökningar.

Ett företag har 11 dagar på sig att komma in med en kompletterade tulldeklaration innehållandes fullständiga uppgifter som utgör underlag för debitering av avgifter samt för statistikändamål. Om deklarationen inte kommit in inom den tiden skickas en underrättelse om förrättningsavgift (se vidare under 2.5 Databeredning).

Särskilda varuförflyttningar (separat insamling)

Varuområde	Beskrivning av insamlingsprocessen
Hela industri- anläggningar	Företag som beviljats förenklad rapportering av Industri- anläggningar får förtryckta blanketter från och med den referensmånad ansökan blivit god- känd av SCB. Det förenklade KN-numret består av åtta siffror: de fyra första siffrorna är 9880, den femte och sjätte siffran avser kapitel-nummer och

	de två sista är 00 (ex. 9880 xx 00). Vissa företag väljer dock att inte ansöka om denna förenkling utan rapporterar på vanligt sätt via Intrastat och Extrastat. Blankettutskick sker sista veckan före referensmånadens början.
Fartyg	Månadsbesök på Transportstyrelsen i Norrköping (Sjöfartsregistret) för avskrift av registreringsutdrag i pärmar för ny- och avregistrerade fartyg. Enbart svenska juridiska personer ska registreras. Aktuella registreringsutdrag registreras i en Accessdatabas. Blankettutskick sker första veckan efter referensmånad.
Flygplan	Transportstyrelsen i Norrköping (Luftfartsregistret) sänder månadsvis elektroniskt en lista över ny- och avregistrerade flygplan. Enbart svenska juridiska personer ska registreras. Registreringsutdragen registreras i en Accessdatabas. Blankettutskick sker första veckan efter referensmånad.
Leveranser till fartyg/flygplan (Förråd ombord)	Blankettutskick sker sista veckan före referensmånadens början. Blankettutskick sker normalt sista veckan före referensmånadens början.
Off shore-anläggningar	Blankettutskick sker sista veckan före referensmånadens början.
Produkter från havet	Uppgifter om direktlandad fisk levereras elektroniskt månadsvis från Havs- och Vattenmyndigheten.
Elektricitet	E-postrapport för införsel/import samt utförsel/export avseende Finland, Danmark, Norge, Polen, och Tyskland skickas månadsvis från Svenska Kraftnät.

2.5 Databeredning

Generellt sker löpande inläsning av data och maskinella dubblettkontroller i Intrastat. I Extrastat sker inläsning och dubblettkontroller i samband med de leveranser som kommer från Tullverket.

Registrering av inkomna blanketter i Särskilda varuförflyttningar sker löpande. Kontroller av att poster inte inkommit dubbelt via ordinarie Intrastat och Extrastat eller felregistrerats görs också löpande.

Kontroller av nollrapporter görs idag i samband med samgranskningen av de värden som lämnats i momsdeklarationen och Intrastatvärden samt i företagsgranskningen i Intrastat (se 4) Företagsgranskning under avsnittet Intrastat).

I samband med pubidkörningen (se 9) Publicerings- och bortfallskörning under avsnittet Intrastat) hämtas data från de ”levande” indata tabellerna Intrastat och Extrastat. Före detta har även Accessdatabasens data om Särskilda varuförflyttningar exporterats till tabellerna Intrastat och Extrastat. Efter pubidkörningen och bortfallskörningen skapas publiceringsidmärkta data som läggs in i tabellerna Intrastatpub och Extrastatpub. Skattat data för bortfall och cut off-delen i Intrastat pubidmärks också och hamnar i tabellen Intrastatbortpub. De tre nämnda pubidmärkta tabellerna används sedan tillsammans med andra tabeller i publicerings-, leverans- och uppdragsarbetet.

I detta avsnitt beskrivs även snabbstatistik (handelsnett) och volym-indexberäkningar, som båda bygger på insamling och granskning av Intrastat, Extrastat och Särskilda varuförflyttningar, även om en särskild granskning görs inom ramen för de båda.

Intrastat (varuhandel med EU-länder)

Databeredningen av Intrastatuppgifter kan delas upp i följande steg:

- 1) Kontroll av svarsbortfall
- 2) Automatisk imputering
- 3) Valideringsgranskning
- 4) Företagsgranskning
- 5) Prisgranskning/mikrogranskning
- 6) Makrogranskning
- 7) Momsgranskning
- 8) Komplettering för partiell redovisning
- 9) Publicerings- och bortfallskörning
- 10) Publiceringsgranskning

1) Kontroll av svarsbortfall

Målgruppen för vitesanmaning/vitesföreläggande idag, vitesföretag i Intrastat, avser stora och mellanstora uppgiftsskyldiga bortfallsföretag med ett rullande tolv månadersvärde (baserat på insamlad och skattad handel) i införseln/utförseln, som uppgår till minst 14 miljoner svenska kronor. Detta tröskelvärde är anpassat till de befintliga resurser som idag är avsatta för vitesuppföljningen i Intrastat. Utländska företag, företag med utländska adresser eller statliga/kommunala bolag kan av juridiska skäl inte vitesföreläggas, och ingår därför inte i det register som avser de objekt som kan vitesföreläggas (vitesregistret). Dessa är alltså exkluderade från att få vitesanmaning/vitesföreläggande. De företag som ingår i vitesregistret (vitesföretag) och som samtidigt fått anstånd beviljat för sin Intrastatrapportering fram till ett visst datum (anståndsdatum), är exkluderade från uppföljningen i de fall anståndsdatumet ligger längre fram än datumet för själva framtagandet av den bruttolista som ska följas upp vid respektive produktionsomgång (anmaningslistan).

Vid varje uppföljningsomgång ingår den aktuella produktionsmånaden samt fem historikmånader. De uppgiftslämnare som inte inkommit för minst en av historikperioderna avser oftast företag som tidigare begärt anstånd, men som efter anståndstidens utgång ännu inte inkommit med uppgifterna. En uppgiftslämnare ska enbart kunna få en vitesanmaning för en och samma månad.

Senaste dag för redovisning för uppgiftslämnare av Intrastat avser 10 produktionsdagar efter referensmånadens slut. En detaljerad tidsplan för aktuellt år finns tillgänglig via Intrastats webbplats (www.scb.se/intrastat). Sista datum för redovisning varierar något från månad till månad, beroende på hur helger infaller, men i princip handlar det om den 14-15:e i månaden efter referensmånaden (t+15).

I samband med produktionskörningar vid publiceringsarbete (runt den 18:e i referensmånaden) uppdateras vitesregistret. Uppdateringen avser enbart nytillkomna uppgiftslämnare med ett handelsvärde för den senaste tolv månadersperioden som överstiger viteströskelvärdet 14 miljoner kronor.

Uppgiftslämnare som inte inkommit med sin Intrastatredovisning för aktuell månad tillskickas 18 dagar (t+18) efter produktionsmånadens slut en påminnelse (påminnelse 1 eller påminnelse 1x). Påminnelse 1 avser en första påminnelse till de uppgiftslämnare som inte ingår i vitesregistret, medan påminnelse 1x avser en första påminnelse till vitesföretagen.

Cirka två veckor efter den första påminnelsen (t+31) skickas en andra påminnelse (påminnelse 2) till de företag som ännu inte inkommit med uppgifterna, och som inte tillhör kategorin vitesföretag. En tid därefter (t+42) skickas en vitesanmaning till de vitesföretag som ännu inte inkommit med uppgifterna. Vitesföreläggandet, som avser ett vitesbelopp på 15 000 kr, skickas ca tre veckor senare (t+65) till de företag som ännu inte inkommit med uppgifterna.

2) Automatisk imputering och 3) Valideringsgranskning (granskning av ogiltiga värden)

Fr.o.m. 2014 är det obligatoriskt att redovisa Intrastat via elektroniska media.

Valideringsfel innebär att uppgiftslämnaren angivit ett ogiltigt värde t.ex. en landkod eller varukod som inte finns medtagen i nomenklaturen. Valideringsfelen avseende varuposter med mindre värden automat-imputeras eller valideringsgranskas manuellt. Valideringsfelen avseende varuposter med större värden valideringsgranskas manuellt och imputeras idag inte per automatik. Valideringsfel som inte kan imputeras och samtidigt avser ett fakturavärde på maximalt 100 000 kronor tillhör kategorin ”minsta betydande fel”, som hamnar i en särskild tabell. Felen tas om hand manuellt om tid finns över, och går alltid i andra hand.

De rapporter som redovisas via IDEP eller SIV kan vara behäftade med registreringsfel (gjorda av uppgiftslämnaren), men inte med valideringsfel, eftersom data valideras automatiskt i samband med registreringen av data av uppgiftslämnarna.

Att en varukod är inte är valid kan exempelvis bero på:

- att uppgiftslämnaren har missförstått nomenklaturens uppbyggnad och tror att en varukod kan bestå av t.ex. 4 eller 6 siffror och därför endast anger dessa alt. har ofullständig information.
- att uppgiftslämnaren av misstag har angivit vikten eller värdet i stället för varukoden.
- att uppgiftslämnaren anger ett internt produktnummer.
- att uppgiftslämnaren "chansar" med en 8-siffrig kod eftersom man inte hittar den korrekta koden.
- fel vid filöverföring till SCB.
- fel vid import till IDEP från företagets ekonomisystem.

Ett prisregister med uppgifter om kilopriser och priser per annan kvantitet uppdateras kontinuerligt. Prisuppgifter finns för KN8-kod och flöde (införsel/utförsel) eller landsfördelad KN8-kod och flöde. Priserna är beräknade enligt medianvärden. Imputeringarna görs sedan enkelt enligt följande exempel för domänen KN8. Formeldefinitionen kan även anpassas för andra domäner (land eller KN8*land).

För varje observation i beräknas kvoten:

$$KP_{KN8} = \text{fakturavärde}_{KN8} / \text{vikt}_{KN8}$$

där KP_{KN8} = pris per kilo för en observation i för en kod i domänen KN8

Efter att ha sorterat KP_{KN8} i stigande ordning för samtliga kvoter (n) efter kilopriset beräknas mediankilopriset. Medianen för kilopriset i domänen KN8 betecknas som MKP_{KN8} , där MKP_{KN8} = medianpris per kilo för en kod inom domänen KN8.

och MKP_{KN8} = den i ordningen $(n+1)(50/100)$ kvoten KP_{KN8}

På motsvarande sätt kan medianpriset per annan kvantitet, MAP_{KN8} beräknas där:

$$AP_{KN8} = \text{fakturavärde}_{KN8} / \text{annankvantitet}_{KN8}$$

och

MAP_{KN8} = den i ordningen $(n+1)(50/100)$ kvoten AP_{KN8}

Om viktuppgiften saknas för en viss domän, men värdet finns, imputeras vikten genom att värdet divideras med medianpriset för vikt för den givna domänen.

Om annan kvantitet saknas för en viss domän, men värdet finns så imputeras uppgiften för annan kvantitet genom att värdet divideras med medianpriset för annan kvantitet. Om fakturavärdet saknas görs manuell granskning.

De automatiska imputeringarna för Intrastat utgör ungefär 0,5 procent av totala antalet inkomna varuposter och är baserade på olika värdegränser enligt följande:

<u>Variabel</u>	<u>Felslag</u>	<u>Åtgärd</u>	<u>Övre värdegräns (kr)</u>
Annan kvantitet	Saknas	Imputerad/Konverterad	250 000
Landskod	Saknas	Mindre betydande fel	250 000
Landskod	Saknas i registret	Mindre betydande fel	250 000
Nettovikt	Saknas	Imputerad/Konverterad	250 000
Varukod	Ej giltig	Imputerad från 4-siffror	500 000
Varukod	Ej giltig	Mindre betydande fel	100 000
Varukod	Ej giltig	Imputerad från 6 siffror	1 000 000
Varukod	Ej giltig	Imputerad från 7 siffror	1 000 000
Varukod	Ej giltig	Konvertering av gammal kod till ny	10 000 000
Varukod	Felaktig uppgift	Mindre betydande fel	100 000
Varukod	Saknas	Mindre betydande fel	100 000
Varukod	Saknas i registret	Imputerad från 4-siffror	500 000
Varukod	Saknas i registret	Mindre betydande fel	100 000
Varukod	Saknas i registret	Imputerad från 6 siffror	1 000 000
Varukod	Saknas i registret	Imputerad från 7 siffror	1 000 000

Om uppgifter för fakturerat värde finns och understiger respektive relevant gränsvärde imputeras posten. Imputeringar sker för landskoder och olika varuaggregat av KN (KN8, KN7, KN6 och KN4).

Nedanstående tabell visar vilka automatiska imputeringar som görs för landskoder (övre värdegräns =250 000 kr):

Fel landskod	Ny landskod
AU	AT
BL	BE
EL	GR
IR	IE
NE	NL
SF	FI
SP	ES
TY	DE
UK	GB

4) Företagsgranskning (företagstotaler)

Varje uppgiftslämnarens inrapporterade värde bedöms separat; är värdet misstänkt och har värdet potentiellt tillräckligt stor effekt på det vi publicerar faller värdet ut på granskningslistan. Med uppgiftslämnare avses ett organisationsnummers tilläggsnummer på ett visst flöde.

Bedömningen baseras på ett visst tröskelvärde, vilket innebär att varje observation har samma sannolikhet att falla ut. Detta kan betyda att det en viss månad kan bli 150 objekt som ska granskas, medan det en annan månad kan innebära att 75 objekt granskas. Samtidigt kan granskningen teoretiskt göras när som helst, så fort ett företag har kommit in med en rapport kan värdet bedömas huruvida det behöver granskas.

Varje uppgiftslämnarens tidigare rapporterade totalvärden för ett visst flöde används för att beräkna en standardavvikelse. Denna avvikelse kan sägas vara företagets normala variation i handeln. Det inrapporterade värdet bedöms då i relation till standardavvikelsen. Om värdet avviker mycket från det normala, blir graden av misstanke hög. Om ett företag saknar historiska värden, används det inrapporterade värdet som avvikelse. Värdet kan då inte bli särskilt misstänkt men eftersom det även kontrolleras mot effekt kan en ny uppgiftslämnare med ett stort värde fortfarande falla ut.

Med effekt avses den potentiella effekt det inrapporterade värdet kan tänkas ha på statistiken. För att beräkna effekt behövs ett riktmärke att utgå från, dvs. effekten av det inrapporterade värdet bedöms i relation till hur mycket det avviker från det förväntade, riktmärket. Det förväntade värdet beräknas som medelvärdet av de tre senaste månaderna för uppgiftslämnaren. Är uppgiftslämnaren helt ny blir medelvärdet noll, vilket innebär att hela det inkomna värdet är effekten på statistiken. Därför finns en risk att när företag med stor handel byter organisationsnummer kan de falla ut på listan, trots att värdet skulle vara korrekt på det tidigare organisationsnumret.

När misstanke och effekt kombineras får man en poäng för hur pass kritiskt värdet är. Hög poäng innebär att värdet är kritiskt och om poängen

överstiger ett visst tröskelvärde faller den ut på granskningslistan. Tröskelvärdet medför att kvaliteten på de publicerade totalvärdena för handeln blir densamma varje månad.

Poängen räknas fram som Misstanke \times Effekt

Om flera värden bedöms som allvarliga och får en poäng över tröskeln, rangordnas de. Rank =1 innebär att det är det mest kritiska värdet som behöver granskas. Därutöver ordnas posterna efter storleksklass, vilket i vissa fall kan innebära att en post som faller ut i prisgranskningen inte har samma storleksklass som i företagsgranskningen.

Under utvecklingen av företagsgranskningen studerades vilken tröskel som vore hyfsad avvägning i förhållande till mängden granskade objekt. I klarspråk innebär det att vi väljer kvalitet på granskningen, istället för kvantitet.

5) Prisgranskning/mikrogranskning

I prisgranskningen jämförs enhetspriserna med avseende på värde, vikt eller annan kvantitet. Följande feltyper studeras:

Feltyp 00-11

Feltyp 00 och 01: pris/kg

Feltyp 10 och 11: pris/kvant

Feltyp 00 (10): varupostens kilopris (kvantitetspris) lågt i jämförelse med historiska data

Feltyp 01 (11): varupostens kilopris (kvantitetspris) högt i jämförelse med historiska data

Feltyp _0 och _1

Feltyp _0: vikt per annan kvantitet lågt jämfört med historiskt data

Feltyp _1: vikt per annan kvantitet högt jämfört med historiskt data

Feltyp _5

Enhet på annan kvantitet: m3 (annankvantsort=22)

Gäller främst för kapitel: 44 (trä och varor av trä)

Felorsak: Kvoten mellan vikt och annan kvantitet är lägre än 200 eller högre än 1200.

Korrekt relation: Enligt Skogsstyrelsen ska 1 m3 väga ca 500 kg.

Kvot: vikt/kvantitet

Gränserna kan uttryckas enligt nedan

$$200 < \frac{\text{vikt}}{\text{Annankvant}} < 1200$$

Endast poster med vikt > 12 000 kg eller Kvot > 20 m3 granskas.

Feltyp _6

Enhet på annan kvantitet: kilogram torrsvikt (kg 90 % sdt)

(annankvantsort =64)

Gäller främst för kapitel: 47 (massa av ved)

Felorsak: Annan kvantitet mer än 110 % eller mindre än 80 % av vikt.

Korrekt relation: Annan kvant bör utgöra ca 90 % av kilovikt.

Kvot: kvantitet/vikt (alltså omvänt jämfört med övriga feltyper)

I prisgranskningsprogrammet kontrolleras alltså att följande gäller:

$$0,8 < \frac{\text{annankvant}}{\text{vikt}} < 1,1$$

Endast poster med vikt > 10 000 kg eller Kvant > 10 000 kg 90 % sdt granskas.

Feltyp _8

Enhet på annan kvantitet: liter (annankvantsort=17)

Gäller främst för kapitel: 22 (drycker, sprit och ättika)

Felorsak:

Antal kg utgör 60 % eller mindre av antal liter (annan kvantitet) eller: antal kg är större än 2 gånger antal liter.

Korrekt relation: Antal liter borde ej avvika alltför mycket från vikt.

Kvot: vikt/kvantitet,

I prisgranskningsprogrammet kontrolleras alltså att följande gäller:

$$0,6 < \frac{\text{vikt}}{\text{annankvant}} < 2$$

Endast poster med vikt > 40 kg eller Kvant > 40 liter granskas

Feltyp _9

Enhet på annan kvantitet: 1000 liter (annankvantsort=18)

Gäller främst för kapitel: gäller för varukoderna 2710 11 41 –2710 11 59 (motorbensin)

Felorsak: Kvoten mellan antal kilo och antal 1000 liter är lägre än 600 eller högre än 1400.

Korrekt relation: Antal kilo borde vara ca 1000 gånger så stort som annan kvantitet.

Kvot: vikt/kvantitet,

I prisgranskningsprogrammet kontrolleras alltså att följande gäller:

$$600 < \frac{\text{vikt}}{\text{annankvant}} < 1400$$

Endast poster med vikt > 5 000 kg eller Kvant > 5 tusen liter granskas.

Alla nyinkomna poster ges en poäng i granskningsprogrammet. Ju högre poäng desto allvarligare är det misstänkta felet. Poängen bestäms både av hur misstänkt en post är och hur stor effekt det misstänkta felet skulle ha på det som ska publiceras om felet inte rättades. Misstanken bestäms av hur mycket posten avviker från vad som rapporterats tidigare på liknande poster och effekten bestäms av hur stor andel det misstänkta felet utgör av det som ska publiceras på olika redovisningsnivåer.

Misstanke, effekt och poäng

När man ska avgöra om en post är misstänkt utgår man från vad som rapporterats tidigare på liknande poster. 'Liknande poster' kan t.ex. vara poster som har samma KN6-kod, poster som har samma KN8-kod eller poster som har samma KN8-kod och samma företag. Följande sådana detaljeringsgrader används (på nivå 1 och 2 används 12 månaders historiskt material medan övriga nivåer använder 24 månader):

Flöde, KN8-kod, organisationsnummer, senaste 12 månader, land (land för införseln endast)

Flöde, KN8-kod, organisationsnummer, senaste 12 månader

Flöde, KN8-kod, organisationsnummer

Flöde, KN8-kod

Flöde, KN6-kod

KN6-kod (alltså både införsel och utförsel)

Programmet börjar med att försöka jämföra den aktuella posten med tidigare poster som har samma värden på variablerna enligt punkt 1. Om det finns minst X antal poster (f.n. 11 poster) på denna detaljeringsnivå så granskas den aktuella posten mot dessa poster. Finns det inte X historiska poster på denna nivå går programmet vidare och försöker göra granskningen på nivå 2. Även här behövs X antal poster. Finns ej detta går programmet vidare till nivå 3 osv.. På nivå 6 har vi valt att det ska krävas minst M (f.n. 3) observationer. Finns ej M historiska poster kan posten inte granskas.

Vissa poster tas inte med vid fastställandet av antal historiska observationer. Transaktionstyp måste vara 1 (köp och försäljning) och ingen av variablerna varukod, vikt, annan kvantitet eller värde får vara manuellt eller maskinellt imputerad. När kilopriset undersöks måste vikten på de historiska posterna vara större än 2 (mindre poster kan ha väldigt varierande kilopriser) och när pris per annan kvantitet undersöks måste annan kvantitet vara större än 2.

Det krävs alltså minst X (f.n. 11) stycken 'liknande poster' för att en post ska kunna granskas per KN8-kod och organisationsnummer. Det gör att ett företag i värsta fall skulle kunna falla ut och kanske också bli kontaktat 10 gånger trots att alla tio poster är korrekta. Företaget kanske har en produkt som skiljer sig kraftigt från andra företags produkter på denna KN8-kod. Om ett företag senaste året har haft minst Y st. (f.n. 3) observationer tidigare på samma KN8-kod under Y olika månader och det minsta av dessa observationer inte är mindre än 30 % av det största så har vi valt att

reducera den misstanke som tidigare beräknats per KN8-kod. Misstanken reduceras till Z % (f.n. 5 %) av misstanken per KN8-kod. (Effekten för posten beräknas dock per KN8-kod och ej per företag).

På prisgranskningslistan under antal är det talet X man ser, d.v.s. antalet på den finaste nivån som använts. Om posten t.ex. granskats per KN8-kod och organisationsnummer är det antalet historiska poster med denna KN8-kod och detta företag som anges på listan. På listan skulle man också kunna ha nedre och övre kvartilen för de 'liknande posterna'. Eller kanske nedre kvartil minus två gånger kvartilavståndet respektive övre kvartil plus två gånger kvartilavståndet. På prisgranskningslistan framgår det också på vilken detaljeringsgrad posten granskats enligt punkt 1-6. Under 'niva' anges därför någon av siffrorna 1 – 6.

Prisgranskningsprogrammet uppskattar hur mycket varje posts värde avviker mot vad vi hade förväntat oss givet den vikt posten har och givet all annan information vi har om posten. Vi har:

förväntad avvikelse i värde = postens värde – förväntat värde

Det förväntade värdet beräknas som medianen av de historiska kilopriserna för 'liknande poster' multiplicerat med postens vikt.

Antag att den förväntade avvikelsen för en viss post är 100 000 kronor. Detta fel kan vara väldigt stort om det publicerade värdet för den aktuella KN8- eller KN6-koden är väldigt litet varje månad. Felet kan å andra sidan vara betydelselöst om det publicerade värdet normalt är mycket stort. Ett fel på 100 000 kr skulle då aldrig upptäckas. För att avgöra om en förväntad avvikelse är stor eller liten dividerar man avvikelsen med det genomsnittliga publicerade värdet på KN8-nivå, på KN6-nivå, på SITC3-nivå, SITC2-nivå och på total införsel/utförsel. Om det förväntade felet utgör en stor procentuell andel av någon av dessa redovisningsnivåer antas posten ha stor effekt.

Olika redovisningsnivåer bedöms vara olika viktiga. Total införsel/ utförsel bedöms vara allra viktigast. Ett misstänkt fel på t.ex. 0,1 % är därför allvarligare på total införsel/utförsel än på en SITC2-kod. Redovisningsnivåerna värderas enligt följande:

Total införsel/utförsel	(0,1)
SITC2	(0,2)
SITC3	(0,3)
KN6	(1,0)
Viktiga KN8-koder	(1,5)
Ej viktiga KN8-koder	(1000)

Siffrorna i parentesen anger t.ex. att 0,3 % fel på en SITC3-kod är lika allvarligt som 1,0 % på en KN6-kod av samma storlek.

Dessutom bör koder med större värden ha bättre kvalitet än koder med små värden. Detta gäller inom en redovisningsnivå. Det innebär att t.ex. 0,1 % fel är allvarligare på en stor KN6-kod än på en liten KN6-kod. Med

ett framtaget Exceldokument kan man justera hur man värderar kvaliteten på olika nivåer och på olika stora koder. Talen anger hur stor procentuellt fel man kan acceptera på en viss redovisningsnivå och på en viss storlek på koden.

När misstanke och effekt beräknats för varje post beräknas poängen enligt nedan:

poäng= misstanke *effektp

där p är en parameter som anger hur viktig effekten är relativt misstanken. På prisgranskningslistan finns en variabel som heter 'rank'. Denna får värdet 1 för den post som har högst poäng, 2 för den post som har näst högst poäng etc.

Prisgranskningens storleksklasser är frikopplade från storleksklasserna i valideringen. Om t.ex. 1 000 företag ska få utskick en månad så fördelas detta antal lika över granskarna (undantaget 5:an). Den granskare som har stora företag får dock färre företag eftersom dessa har fler poster. Den som har storleksklass 1 i valideringen får fortfarande de minsta företagen i prisgranskningen och den som har storleksklass 2 i valideringen får de näst minsta i prisgranskningen osv., men vissa företag som i valideringen ligger i 1:an kan i prisgranskningen hamna i 2:an osv. Det blir då svårare att följa upp företagen över tiden men även i valideringen sker förflyttningar mellan storleksklasserna från månad till månad.

6) Makrogranskning

En Excelfil med fem flikar genereras av ett SAS program:

KN4

KN2

Land

SITC värde

SITC vikt och kilopris

- I varje flik är perioden 13 månader.
- Månad 13 är publiceringsmånaden.
- Månad 10-12 är revideringsmånader.
- Månad 1-9 är referensmånader.
- Det är månad 10-13 som är granskningsmånaderna.

Urvalskriterier:

KN4

För att KN4-nummer ska falla ut på granskningslistan krävs att de under perioden totalt överstiger:

A. 1 000 000 kr i värde eller

1 000 kg i vikt eller

1 000 i annan kvantitet

plus att punkt B, C eller D är uppfyllda

B. Höga värden:

Att värde, vikt, eller annan kvantitet under någon av granskningsmånaderna är 5 gånger högre än medelvärdet för de andra månaderna.

C. Låga värden:

Att värde, vikt, eller annan kvantitet under någon av granskningsmånaderna överstiger 20 miljoner samt är mer än 10 gånger lägre än medelvärdet för övriga månader. Eller att värde, vikt, eller annan kvantitet under någon av granskningsmånaderna överstiger 2 miljoner samt är mer än 30 gånger lägre än medlet för övriga månader.

D. Ovanliga värden:

Att observationer finns för endast 4 månader eller färre.

KN2

För att KN2-nummer ska falla ut på granskningslistan krävs att något av kriterierna A, B eller C är uppfyllt:

A. Höga värden:

Att värde, vikt, eller annan kvantitet under någon av granskningsmånaderna är 1,5 gånger högre än medelvärdet för de andra månaderna.

B. Låga värden:

Att värde, vikt, eller annan kvantitet under någon av granskningsmånaderna är mindre än hälften av medelvikten för de övriga månaderna.

C. Ovanliga värden:

Att observationer finns för endast 4 månader eller färre.

Land

Alla länder faller ut men märkning sker enligt samma kriterier som för KN2.

Feltyper

A = Hög vikt

B = Hög kvant

C = Högt värde

a = Låg vikt

b = Låg kvant

c = Lågt värde

X = Handel på få månader

Markeringar i arbetet med makrogranskning

När man granskar ska man markera alla fel i KN4 och KN2 samt skriva korta kommentarer till hur felet har behandlats.

0 = Posten är fortfarande osäker. Ex saknad rapport, ändring på väg in men har ej inkommit, ser ”skumt” ut.

1 = Posten är godkänd efter kontroll. ”Felet” ser ok ut.

2 =Posten är rättad. ”Felet” är korrigerat.

7) Momsgranskning (avstämning mot uppgifter lämnade i momsdeklarationen)

Enligt statistikförordningen ska varje nationellt ansvarig skattemyndighet månadsvis lämna skatteuppgifter enligt momsdeklarationen om juridiska personer som bedriver handel med annat EU-land. Idag skickas dessa uppgifter veckovis till SCB från Skatteverket, men leveranserna kommer senare under 2014 att ske dagligen. Vissa av de uppgifter som lämnas i momsdeklarationen används för att identifiera vilka företag som är uppgiftsskyldiga för Intrastat. Uppgifterna är därför avgörande för att få information om vilka företag som ska ingå i undersökningen och för att säkerställa kvaliteten i undersökningens dataunderlag. Data som levereras innehåller belopp som lämnats av företagen i ruta 20 (Inköp av varor från annat EU-land) samt ruta 35 (Försäljning av varor till annat EU-land). Värdena i dessa rutor i momsdeklarationen ska ungefärligt motsvara de värden som lämnas i Intrastatrapporterna för in- och utförsel.

Följande huvudsakliga problem kan utpekas för Intrastat när kvartalsredovisning infördes vid redovisning till Skatteverket för de mindre och medelstora företagen fr.o.m. 2008:

- 1) Kraftigt retroaktiv uppgiftsskyldighet i Intrastat på grund av senare leveranser av de uppgifter som lämnas i momsdeklarationen.
- 2) Minskad hjälpinformation i samband med skattningar av objektsbortfall och täckningsbortfall samt avstämning med inkomna Intrastatuppgifter på grund av saknade uppgifter från momsdeklarationen vid aktuell månadspublicering.
- 3) Risk för minskad tillförlitlighet och större revideringar.

Kommentarer till de utpekade problemen:

Fastställande av uppgiftsskyldighet skulle eftersläpa den faktiska EU-handel kraftigt i tiden, och företagen skulle bli tvungna att lämna månadsvisa uppgifter retroaktivt längre tillbaka än vad som sker idag.

Skatteuppgifterna levereras veckovis till SCB:s mottagningssystem ”Tratten”. Månadens första leverans sker omkring den tolfte i månaden efter den aktuella redovisningsmånaden. Posterna som läses in i Intrastatsystemet varje vecka avser månadsvisa data för aktuell redovisningsperiod samt uppgifter avseende äldre månaders uppgifter. När det gäller de äldre perioderna handlar det oftast om korrigeringar/revideringar eller sent inkomna uppgifter till Skatteverket. Antalet inlästa poster varierar från ca 2 000- 10 000 poster vid respektive leveranstillfälle.

I samband med att inläsningen sker granskas uppgifterna av insamlingsavdelningen på SCB. Adressuppgifter för nya uppgiftsskyldiga företag måste först hämtas från SCB:s företagsregister. Därefter stäms uppgifterna av mot eventuella ändringar av tidigare inkomna uppgifter. Det sistnämnda förfarandet genomförs för att korrigera de rättelser som inkommit till Skatteverket, men som redan tidigare korrigerats manuellt i SCB:s system efter information från uppgiftslämnarna.

Företag kan kontaktas per telefon eller e-post för att kontrollera att det inte uppstått något fel i redovisningen till Skatteverket. Kontakt sker enbart då det handlar om uppgiftsskyldiga företag för Intrastat med månadsuppgifter som överstiger 5 miljoner SEK. Dock kontaktar SCB även de icke uppgiftsskyldiga företagen som rapporterat ett månadsvärde som överstiger 4,5 miljoner SEK.

För uppgifter från momsdeklarationen avseende äldre månader än den aktuella inläsningsmånaden måste startmånaden för ny uppgiftsskyldighet till Intrastat flyttas tillbaka manuellt. Detta så att företaget blir uppgiftsskyldigt fr.o.m. den faktiska månad som företaget överskridit tröskelvärdet. I samband med att kontakter tas med företagen/eller Skatteverket kontrolleras de lämnade värdena i momsdeklarationen även för att upptäcka värden som kan ha hamnat i fel ruta, dvs. att införsel- värden som registrerats i ruta 20 inte är relaterade till utförsel och tvärtom. Vidare kontrolleras även att de nya företagen inte avser överlåtelse från ett organisationsnummer till ett annat, och att företagets organisationsnummer inte ingår i ett så kallat momsgruppsnummer (en speciell sorts organisationsnummer som avser flera organisationers redovisade handel).

För bortfallsföretagen görs en särskild granskning av de uppgifter som lämnats i momsdeklarationen. Det första granskningstillfället sker i samband med att månadens första leverans från Skatteverket läses in. För dessa företag görs jämförelser mellan aktuellt månadsvärde och snittet av den närmaste sexmånadersperioden. En lista tas fram med företag som har olika typer av misstänkta fel. Följande typ av avvikelser granskas (X and Y kan ställas in efter behov):

Feltyp 1

Redovisat värde i momsdeklarationen är X procent större än snittet för de sex senaste månaderna och är större än Y.

Feltyp 2

Företaget saknar redovisat värde i momsdeklarationen för den senaste sexmånadersperioden, och har nu redovisat ett värde större än Y.

Feltyp 3

Företaget är tidigare inte uppgiftsskyldigt, och har nu redovisat ett värde i momsdeklarationen större än Y.

Företag som lämnat ett avvikande värde i momsdeklarationen för den senaste månaden, företag som lämnat ett högt värde i momsdeklarationen men tidigare lämnat nollvärden (senaste halvårsperioden) samt nytillkomna företag som inte lämnat uppgifter i momsdeklarationen tidigare kontrolleras alltså i denna granskning.

Även samgranskning mellan Intrastat och lämnade uppgifter i momsdeklarationen görs. Syftet med denna samgranskning att säkerställa att de uppgifter som lämnas till Intrastatundersökningen värdemässigt stämmer överens med värdet på den faktiska in- och utförseln till andra EU-länder. Granskningen har också till syfte att kontrollera att rätt handel mäts i undersökningen, att företagen inte rapporterar handel utanför EU eller missar redovisa handel med andra EU-länder.

Granskning görs även av enskilda avvikelser som lämnas av handläggare på ämnesenheten till momsgranskningsgruppen i samband med publiceringsarbete. Detta om det upptäcks att ett företags värde som lämnats i momsdeklarationen och Intrastat skiljer sig väsentligt åt och man misstänker felaktig rapportering. Personalen väljer då att antingen gå vidare med ärendet och skicka en förfrågan till företaget, eller att bedöma att differensen är rimlig. Granskningen görs även kontinuerligt genom granskning av tremånadersperioder. Listor med de största differenserna skapas enligt följande:

- Något av Intrastatvärdet eller värdet i momsdeklarationen saknas.
- Stor absolut avvikelse mellan Intrastatvärdet och värdet i momsdeklarationen.
- Stor procentuell avvikelse mellan Intrastatvärdet och värdet i momsdeklarationen.

En förfrågan till företagen skickas ut med ca två veckors svarstid. Emellertid brukar företagen inte ha möjlighet att identifiera orsaken till skillnaden på bara två veckor, utan begär ofta en längre svarstid. Anledningen till detta är oftast att de stora företag som främst granskas har svårigheter att identifiera anledningen till felrapporteringen. Orsakerna till skillnader mellan de värden som redovisats i Intrastat och i momsdeklarationen kan bl.a. bero på:

- Definitionsskillnader mellan vad som ska redovisas i Intrastat och momsdeklarationen
- Fel och/eller bortfall i Intrastatuppgifterna
- Fel i de uppgifter som redovisats i momsdeklarationen

Vid fel i Intrastatuppgifterna ombeds företagen att antingen sända tilläggsrapporter eller rättelserrapporter för de perioder felaktig rapportering inträffat. Hävdar företaget att felet beror på felredovisade uppgifter i momsdeklarationen ombeds de sända kopior på de rättelser de sänder till Skatteverket.

8) Komplettering för partiell redovisning (ofullständiga rapporter)

Med ofullständiga rapporter menas att företag endast inkommit med delar av sin handel. Partiellt bortfall i form av till exempel saknade varukoder behandlas inte här. Någon systematisk kontroll av om en företagsrapport är fullständig görs genom företagsgranskning och granskning mellan det värde som redovisats i momsdeklarationen och Intrastatvärdet. Korrigeringar av ofullständiga rapporter kan göras i Intrastatsystemet genom manuella kompletteringar (tillägg) av total in- respektive utförsel för respektive företag och period.

I de fall ett företag har rapporterat ett totalvärde till snabbstatistiken, men inte lämnat en fullständig detaljrapport för en viss månad, kan en komplettering göras genom att värdet från snabbstatistiken jämförs med de inkomna detaljrapporterna. I de fall då företagen har lämnat avvikande uppgifter mellan snabbstatistiken och detaljstatistiken analyseras skillnaden om den överstiger 10 miljoner kr, och beslut tas om företaget ska kompletteras eller inte (med skillnaden mellan snabb- och detaljvärdet).

Ett SAS-program finns idag för att plocka ut potentiella kritiska kompletteringsföretag (de s.k. prio-företagen i snabbstatistiken). Vid matchningen mot snabbstatistikens värden faller en hel del uppgifter ut på listan, men endast ett fåtal blir användbara för kompletteringar. Detta beror på att snabbstatistikens värden registreras vid ett mycket tidigare tillfälle och en del av uppgifterna inte är aktuella längre. Det kan exempelvis ha skett en överlåtelse, företaget kan ha upphört, eller värdet som angavs i snabbstatistiken kan helt enkelt ha varit felaktigt.

Själva kompletteringsprocessen är koncentrerad till en dag i samband med pubidkörningen vilket innebär att tidspressen är stor och det finns risk för felhantering. Denna process behöver därför till viss grad automatiseras för att kunna säkerställa och höja kvaliteten.

9) Publicerings- och bortfallskörning

Inför varje publiceringsomgång görs först en publiceringskörning där bl.a. data flyttas från Intrastat till databasen Uttag och markeras med aktuellt publiceringsid. När publiceringskörningen är klar och har nått en viss statusnivå görs bortfallskörningar via bortfallsapplikationen i SAS.

Med en publiceringskörning avses en produktionskörning för data vid en viss given tidpunkt, som direkt/indirekt ska ingå i den period som den aktuella publiceringsmånaden inbegriper. Estimationssystemet (bortfallsapplikationen) kan processas först efter att en publiceringskörning har genomförts fram till en viss statusnivå. Varje specificerad publiceringskörning tilldelas ett publiceringsid (pubid).

Förutsättningar för att skapa ett pubid:

1. Filen från Skatteverket för den aktuella månaden måste vara inläst.
2. Tabellen IntrastatKompl i Intrastat måste vara uppdaterad. Tabellen innehåller månadsvärden för införsel och utförsel på företagsnivå, och är inte uppdelad på vara och land. Tabellen kan användas för manuell komplettering av företag med ej komplett rapportering eller för företag med objektsbortfall.
3. Statusvariabeln för pubidkörningen ska ha nått status=50 innan estimationssystemet kan startas.

Samtidigt som ett nytt pubid skapas, raderas idag normalt det pubid som skapades två månader bakåt i tiden. Anledningen är att programmet kör igenom samtliga godkända pubiden. Ju fler godkända pubiden, desto längre körningstid. Dessutom tar pubiden stor plats i databaserna. Ett pubid innehåller uppgifter för de senaste tre kalenderåren.

Fr.o.m. hösten 1999 t.o.m. februari 2010 exekverades bortfallsapplikationen via klickbart interface i SAS/AF. Fr.o.m. mars 2010, i samband med första publiceringen av januari 2010 övergick applikationen till att köras via ".NET" från uttagsapplikationen för utrikeshandeln med varor.

Bortfallsapplikationen avser ett makrosystem i SAS, och har i huvudsak följande grundläggande funktioner:

1. Hämtar data från en MSSQL databas.
2. Granskar de inlästa momsvärdena för de företag som är objektsbortfall eller täckningsbortfall.
3. Skattar varje bortfallsföretags totala handel samt väljer imputeringsmetod.
4. Fördelar de skattade värdena på varor och länder och räknar om fakturavärden till statistiska värden.
5. Läser tillbaka data till en MSSQL databas (databasen UTTAG, tabellen IntrastatBortPub).
6. Tar fram bortfallsresultat och outputdata för uppföljning.
7. Uppdaterar vitesregister, ärenderegister samt vissa andra tabeller i Uttag och Intra samt styrfiler för skattningar med metod 5.

Punkt 6 och 7 ingår inte i den makromiljö som steg 1-5 gör, utan avser mer fristående program.

10) Publiceringsgranskning

Varje månad publiceras detaljerad statistik för utrikeshandel med varor. Den senaste månaden som publiceras är två månader tillbaka i tiden (t-2) och samtidigt revideras tre månader (t-3 till t-5). EU-handeln (Intrastat) kompletteras samt bortfallskorrigeras, både för undertäckning och för objektsbortfall. Följande övergripande produktionsmoment utförs av ämnesenheten i samband med outputgranskningen:

- Kompletteringskontroll (kontroll av manuella kompletteringar för ej komplett handel)
- Granskning av de värden som redovisats i momsdeklarationen (görs för bortfallsföretag)
- Granskning av skattade bortfallsföretag (mikronivå)
- Granskning av skattad handel på detaljnivåer (makronivå)

Analys av storleksnivåer för vägt och ovägt bortfall samt jämförelser av totala värden per flöde med tidigare månads snabbstatistik görs också.

Systemet genererar momsgranskningslistor för företag som ska skattas för objektsbortfall eller täckningsbortfall, där företag med redovisade värden i momsdeklarationen överstigande 6,0miljoner kronor granskas. Om fel upptäcks korrigeras dessa direkt i applikationen.

Granskningen av skattade värden på mikronivå görs dels av de värdemässigt största företagen, s.k. Rygggradsföretag (företag som under ett år har ett handelsvärde som >30 miljoner kronor per månad) men också dels för skattade värden som överstiger 30 miljoner kronor per månad för de företag som inte är Rygggradsföretag.

Granskningen av skattade värden på makronivån görs bl.a. genom att studera andel skattad handel för olika varunivåer kombinerade med land. Men granskningen görs också av de största skattade detaljvärdena (på KN8-nivå).

Rutinerna vid produktionskörning är i dagsläget väl inarbetade och förhållandevis effektiva vad gäller både tidsåtgång och möjligheter att upptäcka eventuella fel. Genom ökad automatisering har även riskerna att begå manuella fel minskat. Rutinerna är även väl dokumenterade och dokumentationen uppdateras kontinuerligt. Bortfallskörningen är själva kärnan i produktionskörningen – det är här som ny information skapas och beslut måste fattas om kompletteringar ska användas samt om extrema värden som redovisats i momsdeklarationen ska accepteras att ligga till grund för bortfallsskattningar. Det är extra viktigt att överblicka processen i detta steg då det inte handlar om att endast överföra data, utan om att skapa nya data. Därför blir insatser i detta steg extra viktiga.

I samband med outputgranskningen görs även jämförelser mellan månadsutfallet och utfallet från snabbstatistiken som ju tagits fram en månad tidigare för samma månad.

Extrastat (varuhandel med länder utanför EU)

Bortfallsuppföljning

Ett företag har 11 dagar på sig att komma in med den kompletterade tulldeklarationen innehållande statistiken. Om deklarationen inte inkommit inom den tiden skickas en underrättelse om förrättningsavgift. Kommer deklarationen in inom 8 dagar, debiteras företaget 400 kr som förseningsavgift och 800 kr om deklarationen inte inkommit inom de 8 dagarna. Efter detta skickas ett vitesföreläggande på 5 000 kr, där företaget får 8 dagar att inkomma med deklarationen. Det är länsrätten som bedömer huruvida avgifterna skall utgå eller inte och kronofogden som kräver in pengarna. Efter 6 veckor från den dag då deklarationen skulle ha inkommit men fortfarande inte gjort detta sköntulltaxeras ärendet och då utgår 20 % ytterligare på avgifterna.

Granskning

Data granskas på mikronivå hos Tullverket (sker i princip som de beskrivna stegen 2-5 för Intrastat) före leverans till SCB. Numera använder även Tullverket Select edit i sin granskning. Extrastatuppgifterna levereras i en första leverans till SCB omkring 17 dagar efter referensmånaden.

Hos SCB utförs viss kompletterande mikrogranskning samt makrogranskning (sker ungefär som beskrivet i steg 6 för Intrastat).

Parallellt med den s.k. makrogranskningen på olika varuaggregat granskas de 20 värdemässigt största varuposterna för import och de 20 värdemässigt största varuposterna för export för den aktuella publiceringsmånaden. Om varuposter misstänks vara felaktiga kontaktas Tullverket och eventuella rättningar görs i Extrastatdatabasen. Även steg 10 i Intrastat – publiceringsgranskning – utförs för uppgifter i Extrastat.

Eftersom Extrastat avser en totalundersökning görs inga bortfallsskattningar i Extrastat.

Särskilda varuflyttningar (separat insamling)

Granskning och imputering för objektsbortfall eller partiellt bortfall görs manuellt. Detta görs genom att titta på tidigare inkomna rapporter och historiska data.

Varuområde	Beskrivning av insamlingsprocessen
Hela industrianläggningar	Validering och granskning av enhetspriser görs.
Fartyg	Enbart svenska juridiska personer registreras. Dubblettkontroll, validering och granskning görs efter inläsning av data från Accessdatabasen. Imputeringar görs vid behov med hänsyn tagen till tillverkningsår och objekttyp.
Flygplan	Enbart svenska juridiska personer registreras. Dubblettkontroll, validering och granskning görs efter inläsning av data från Accessdatabasen. Imputeringar görs vid behov med hänsyn tagen till tillverkningsår och objekttyp.
Leveranser till fartyg/flygplan (Förråd ombord)	Dubblettkontroller görs via maskinella kontroller genom matchning av organisationsnummer och månad. Leveranser till fartyg och flygplan kontrolleras efter inläsning från Accessdatabasen till Intrastat och Extrastat. Validering och granskning av enhetspriser görs. Manuella imputeringar görs vid bortfall med hjälp av föregående månads värde och vikt.
Produkter från havet	Uppgifter om direktlandad fisk levereras elektroniskt månadsvis från Havs- och Vattenmyndigheten. Viss rimlighetsgranskning görs av SCB.
Elektricitet	Validering och granskning av enhetspriser görs. Manuella imputeringar görs vid bortfall med hjälp av föregående månads värde och vikt.

Snabbstatistik (handelsnettot)

Snabbstatistiken avser en tidig publicering av aggregerad statistik (publiceras ca 27 dagar efter referensmånaden) om total import, total export samt handelsnetto (total export – total import) fördelad på EU och icke-EU. Statistiken bygger på insamlade data i Intrastat, Extrastat samt Särskilda varuflyttningar.

Det första som görs i början av produktionsmånaden är att en ny publiceringsmånad (månad t) initieras och ett program i SAS exekveras som rangordnar företagen och ger varje företag ett prionummer (ju lägre prionummer desto högre prioritet). Det som påverkar hur hög prioritet ett företag får beror på hur stort företaget är och hur varierande handel företaget har. De värdemässigt största och mest varierande företagen får alltså högst prioritet (lägst prionummer).

Runt den 17-19:e i produktionsmånaden kommer det egentliga produktionsarbetet igång då bl.a. Extrastatposter från Tullverket läses in i Extras-

tatdatabasen. Viss övergripande mikrogranskning av Extrastatdata görs (se även Extrastat) i samband med att de 20 värdemässigt största varuposterna för import respektive export granskas för den aktuella publiceringsmånaden (t). Om varuposter misstänks vara felaktiga kontaktas Tullverket och eventuella rättningar görs i Extrastatdatabasen.

Omkring den 19:e i produktionsmånaden ska insamlingsavdelningen vara klar med valideringsgranskning och dubblettkontroll av Intrastatdata. Ämnesenheten läser samma dag in detaljstatistiken (och särskilda poster från Extrastat, Intra-SAD poster) till snabbstatistiksystemet för månad t-2, och gör den första överföringen av uppgifter från Intrastat till snabbstatistikdatabasen för månad t (överföring 1).

Mellan den 19:e och 24:e i månad t registreras inkomna svarsuppgifter för påminnelser. Påminnelsen avser enbart företag med prioritet 1-500 och sker via telefon, fax eller e-post. Det handlar här om de 500 viktigaste uppgiftslämnarna av införsel och de 500 viktigaste uppgiftslämnarna av utförsel, det vill säga de totalt 1 000 viktigaste uppgiftslämnarna i Intrastat, som den huvudsakliga produktionen kommer att baseras på.

Kring den 21:a i månaden levereras en elektronisk lista med uppgifter om transaktioner rörande fartyg och flygplan, som sedan registreras i snabbstatistiksystemet.

När överföring 1 är gjord och samtliga inkomna påminnelseuppgifter är registrerade kan granskningen börja. Summa fakturerat värde per flöde för varje företag avseende månad t granskas genom sju olika kontroller (Kontroll 1-7). Eventuella rättningar vid granskningen görs i företagsbilden i snabbstatistiksystemet.

Den granskning som sker efter överföring 1 avser de nedan beskrivna kontrollerna 1-5:

Kontroll 1: Företag med avvikelser > 50 miljoner kronor mot medelvärdet av de fyra föregående månaderna.

Kontroll 2: Företag med avvikelser > -50 miljoner kronor mot medelvärdet av de fyra föregående månaderna.

Kontroll 3: Företag med höga värden, både stora absoluta avvikelser och procentuella avvikelser mot medelvärdet av de fyra föregående månaderna och som inte faller ut i kontroll 1.

Kontroll 4: Företag med låga värden, både stora absoluta avvikelser och procentuella avvikelser mot medelvärdet av de fyra föregående månaderna och som inte faller ut i kontroll 2.

Kontroll 5: Avser företag som haft någon form av organisationsförändring under de senaste fyra månaderna. Om det förekommer rapportering för ett nyregistrerat företag som inte har något värde i detaljstatistiken (t-2) flyttas dess värde manuellt till det avregistrerade företaget.

Runt den 26:e i månaden görs överföring 2 för månad t. Efter denna överföring görs kontroll 1-4 för de nytillkomna företagen samt kontroll 6-7:

Kontroll 6: Avser de värdemässigt största och viktigaste Intrastatföretagen (prioritet 1-20 för införsel och prioritet 1-20 för utförsel).

Kontroll 7: Slutgiltig granskning för varje företag (kontroll 1-4 som ovan).

När påminnelsearbetet och granskningen anses vara klara exekveras ett skattningsprogram i SAS där skattningar av totala värden för månad t beräknas. Detta görs kring den 26:e i månaden.

Därefter startar de moment som mer har att göra med publicering och leveranser, inklusive ett moment där säsongrensning av data för beräkning av export, import och handelsnetto sker.

Samma dag som publiceringen av snabbstatistiken för månad t sker levereras en datafil till Eurostat. Filen innehåller totala import- och exportvärden för den senaste snabbstatistikmånaden fördelad på Intrastat och Extrastat samt Extrastatdata fördelad på ensiffriga SITC-koder.

Samma dag som publiceringen av snabbstatistiken för månad t görs, sker även den första publiceringen avseende detaljstatistiken för månad t-1. I samband med de två publiceringarna levereras data till ECB och Eurostat.

Skattningsförfarandet i form av uppräkningsmetoder med s.k. tillväxtfaktorer i Snabbstatistiken beskrivs närmare under avsnitt 3.1

Volymindexberäkningar för export och import

Syftet med volymindexberäkningar för utrikeshandeln med varor är att beräkna värdeutvecklingen rensad för prisförändringar, dvs. volymutvecklingen. Härigenom förbättras analysunderlaget för statistikanvändarna genom att man särskiljer värdeutvecklingen i löpande priser (som redovisas i utrikeshandelsstatistiken) i en volymkomponent och indirekt en ”priskomponent”. Separata beräkningar görs kvartalsvis för varuexport respektive varuimport.

Volymutvecklingen är värdeförändringen rensad för prisförändringar. Beräkningen görs enligt Laspeyres indexformel. Vid sidan av volymutvecklingen redovisas i viss utsträckning även *värdeutvecklingen*, varmed här avses värdeförändringen mätt i löpande priser (prisförändringarna slår igenom på värdet).

Uppgifterna redovisas endera som procentuella förändringar från motsvarande period föregående år eller i form av indextal med basåret 2000=100. Uppgifter redovisas dels för kvartal, dels för ackumulerade kvartal under respektive år och dels för år.

Uppgifter redovisas för olika varuområden enligt olika internationellt vedertagna varuklassificeringssystem. Uppgifter redovisas enligt SITC (Standard International Trade Classification) Rev.4 som är en av FN rekommenderad produktnomenklatur för handelsändamål och SPIN 2007 (Standard för svensk produktindelning efter näringsgren) som är en svensk produktnomenklatur som bygger på EU:s produktindelning CPA.

Beräkningarna bygger på två ingångsmaterial. Det ena är utrikeshandelsstatistikens uppgifter över varuexportens och varuimportens värden för olika varugrupper (i löpande priser). Det andra är statistiken över export-

och importprisutvecklingen för olika varugrupper som tas fram inom ramen för SCB:s beräkningar över prisindex i producent- och importled.

Beräkningar av export- och importprisindex

Populationen utgörs av alla transaktioner avseende producenters försäljning av svensktillverkade varor respektive importörers köp av varor från utlandet. Indexberäkningarna baseras på månatliga prisuppgifter avseende ett urval av representantvaror. Urvalsstorleken är cirka 1300 prisuppgifter för exportmarknaden och cirka 1950 för importen. Prisuppgiften för varan ska avse över tiden jämförbara transaktioner, och inte påverkas av kvalitetsförändringar eller förändringar av andra prisbestämmande faktorer som t.ex. leveransvillkor och leveransstorlek.

Beträffande export- och importprisindexberäkningarnas tillförlitlighet – se kvalitetsbeskrivningar för produkten PR0301 ”Prisindex i producent- och importled (PPI)”.

Direktinsamlade uppgifter rörande prisutvecklingen finns att tillgå för cirka en tiondel av de 9 400 varugrupperna enligt KN-nomenklaturen. Prisinsamlingen täcker dock i princip in alla värdemässigt betydande KN-koder varför täckningen med prisinsamlade data är klart högre sett som andel av totala utrikeshandelsvärdet. Utöver de svårigheter som finns med att mäta prisutvecklingen rensad för kvalitetsförändringar för en varugrupp i KN med hjälp av någon/några få representantvaror måste i beräkningarna göras en bedömning av hur prisutvecklingen ska uppskattas för de KN-varugrupper för vilka direktinsamling av prisuppgifter ej sker.

KN-nomenklaturen ändrar i viss grad sina indelningar från ett år till ett annat vilket kan skapa olika svårigheter vid beräkningar av prisutvecklingen.

Beräkningsgång och kontroller

Vid den kvartalsvisa beräkningen av varuexportens och varuimportens volymutveckling jämförs det aktuella kvartalet – uppräknat till helårsnivå – med närmast föregående helår. För varje varugrupp enligt KN-nomenklaturen (cirka 9 400 varukoder) beräknas kvartalets värde i föregående års genomsnittspris genom att dividera kvartalets värde i löpande priser med prisutvecklingen mellan perioderna. Prisutvecklingen beräknas för respektive KN-varugrupp i huvudsak utifrån insamlade och beräknade uppgifter för export- och importprisindex (för närmare beskrivning se avsnitt 3.1). Härvid görs hos volymindex omräkningar av levererade prisindextal från export- och importprisindex så att uppgifterna för aktuellt år och föregående år är uttryckta i samma basperiod (se vidare avsnitt 3.1). I vissa fall kan även annan prisinformation användas, t.ex. uppgifter om enhetsvärdeutvecklingen (värde dividerat med kvantitet för respektive varugrupp baserat på data från utrikeshandelsstatistiken).

På basis av framräknade uppgifter för varje varugrupp i KN avseende kvartalets värde i löpande priser, kvartalets värde i föregående års priser och föregående års värde i löpande priser bildas för olika summeringar av KN-varugrupper (grupper enligt SITC och SPIN) olika index för kvartalet

jämfört med föregående helår. Dessa är värdeindex, prisindex (enligt Paasches formel) samt volymindex (enligt Laspeyres formel).

Olika avstämningar görs för att säkerställa att använda uppgifter om export- och importvärden i volymindex är helt konsistenta med motsvarande uppgifter i utrikeshandelsstatistiken. Granskning (rimlighetskontroller) av prisutvecklingen för export respektive import görs för de värdemässigt 50 största KN-koderna samt för KN-koderna med högsta prisökningarna respektive prisnedgångarna. För vissa "kritiska" beräkningsmoment i volymindexberäkningarna finns utarbetat SAS/excelprogram som motkontrollerar utfallet i ordinarie beräkningssystem.

I nästa steg beräknas indextalen i en kedjeindexserie med basåret 2000 (2000=100) där volym- och värdeindextalen för den aktuella perioden jämfört med föregående helår kedjas ihop med motsvarande indextal för de tidigare helåren jämförda med respektive föregående helår tillbaka till år 2000. Indextalen med basår 2000 är alltså s.k. kedjeindex, vilka beräknats som produkten av årsvisa indexlänkar. För att få fram utvecklingen under ackumulerade kvartal och helår beräknas det aritmetiska genomsnittet av volymindex och värdeindex för de ingående kvartalen. Ur den kedjade serien kan sedan jämförelser göras mellan t.ex. första kvartalet år t och första kvartalet år t-1, år t jämfört med år t-3 osv. Granskning och olika rimlighetskontroller av den framräknade volymutvecklingen för olika varuområden görs i varje beräkningsomgång.

En mer ingående beskrivning av de olika beräkningsstegen (inkl. formler) görs samlat under avsnitt 3.1 under rubriken "Volymindexberäkningar för export och import".

Nytt IT-system

Fr.o.m. beräkningarna för första kvartalet 2013 har ett nytt IT-system tagits i bruk. Det nya IT-systemet medför att ett antal mycket tidskrävande manuella arbetsmoment kunnat elimineras vilket dels möjliggör snabbare publicering framöver, dels att risken för manuella fel i hanteringen påtagligt minskar. Samtidigt underlättas granskningsmöjligheterna av framtagna data.

Metodmässigt sker beräkningarna på samma sätt som tidigare. En skillnad är dock att i syfte att förbättra tidsserierna är den nyckel mellan KN och publiceringsgrupper som tillämpas i nya systemet densamma för alla åren 2000-2013. I det gamla systemet har vissa ändringar som skett i nycklarna inneburit att kopplingarna mellan KN och publiceringsgrupp i ett mindre antal fall kan avvika mellan vissa år. Skillnaderna mellan de olika nyckelmetoderna ger marginella skillnader i resultat och berör endast ett mindre antal publiceringsgrupper.

3 Statistisk bearbetning och redovisning

3.1 Skattningar: antaganden och beräkningsformler

Intrastat (varuhandel med EU-länder)

De skattningar som utförs görs i Intrastat för handeln med länder inom EU. Skattningarna avses bortfallsestimation och omräkningar till statistiskt värde.

Skattningar av bortfallet (Intrastat)

Skattningarna för bortfallet och den handel som ligger under cut off-gränserna (cut off-delen) skattas i princip genom följande två huvudsakliga steg:

steg 1: Skattning av total handel per företag och flöde (införsel/utförsel).

steg 2: Fördelning av den skattade totala företagshandeln på varukod (KN8) kombinerat med landskod.

För att kompensera för svarsbortfallet på total företagsnivå (steg 1) används följande alternativa imputeringsmetoder:

Metod 1: Framskrivning genom Exponential Smoothing (ES) utan säsongskomponent
Metod 2: Framskrivning genom Exponential Smoothing (ES) med säsongskomponent
Metod 3: Imputering av månadsvisa uppgifter från momsdeklarationen (ruta 20+35)
Metod 4: Regressionsmodell med uppgifter från momsdeklarationen
Metod 5: Regressionsvärde med AR felterm
Metod 6: Framskrivet värde enligt ESM1
Metod 7: Framskrivet värde enligt ESM2
Metod 8: Framskrivet värde enligt ESM3
Metod 9: Framskrivet värde enligt ESM4
Metod 10: Framskrivet värde enligt ESM5
Metod 11: Framskrivet värde enligt ESM8
Metod 12: Genomsnittligt månadsvärde med säsongskomponent
Metod 13: Manuell imputering/komplettering för partiellt redovisad handel

För att skatta handeln under tröskelvärdena används följande två alternativa imputeringsmetoder:

- 1. Skattning med de värden som redovisats i momsdeklarationen (EU-handel angiven i ruta 20+35) –som 3 ovan

- 2. Justerade deklarationsvärden per företag avseende föregående års motsvarande perioder.

Definitioner av de bortfallsmetoder som används idag:

Metod 1. Framskrivning genom Exponential Smoothing (ES) utan säsongskomponent

$$\hat{y}_{fim} = \alpha y_{i(m-1)} + (1 - \alpha) \hat{y}_{fi(m-1)}$$

\hat{y}_{fim} skattat värde månad m för företag i

$y_{i(m-1)}$ faktiskt värde månad $m-1$ för företag i

$\hat{y}_{fi(m-1)}$ skattat värde månad $m-1$ för företag i

där α är en konstant som kan anta värdet $0 < \alpha < 1$. Vi använder idag $\alpha = 0,2$ (SAS default värde).

Metod 2. Framskrivning genom Exponential Smoothing (ES) med säsongskomponent

$$\hat{y}_{f,im} = \hat{y}_{fim} \hat{s}_m$$

\hat{y}_{fim} skattat värde månad m för företag i (enligt metod 1)

\hat{s}_m säsongskomponent för månad m

Metod 3. Imputering av månadsvisa uppgifter från momsdeklarationen (ruta 20+35)

$$\hat{y}_{(VAT)im} = x_{im}$$

x_{im} momsdeklarationsvärde för månad m för företag i .

Om företaget är klassificerat som kvartalsdeklarant omräknas kvartalsvärdena till momsdeklarationsvärden.

Metod 4. Regressionsmodell med uppgifter från momsdeklarationen

De värden som redovisas i momsdeklarationen (ruta 20+35) är en välfungerande indikator för värden som kommer rapporteras i Intrastat. Men i flesta fall är fakturavärdet inte identiskt med dessa värden på grund av

vissa definitionsskillnader. Värdet från momsdeklarationen passar bra som förklaringsvariabel för fakturavärdet i en enkel linjär regressionsmodell,

$$y_{it} = \beta_0 + \beta \cdot x_{it} + e_{it},$$

där x_{it} är värdet från momsdeklarationen och e_{it} är en felterm som antas oberoende.

Metod 5. Regressionsvärde med AR felterm

När fakturavärdet helt kan förklaras av det värdet som lämnats i momsdeklarationen ger modellen bra skattningar, i annat fall kan historiska data nyttjas med bra skattningar. I dessa fall antas e_{it} inte oberoende längre, utan en autoregressiv (AR) serie.

Metod 6-11. Framskrivet värde enligt ESM1-5 och 8

ES avser en stor mängd metoder där parameter α i (Metod 1) är fastställd i förväg som en konstant. Med ESM kan istället α automatiskt anpassas till företagen som ska skattas. De ESM metoder som idag används specificeras i nedanstående tabell:

ES Metod	Trendform	Säsong	Additiv eller Multiplikativ
ESM1(Simple)	Ingen	Nej	Additiv
ESM2 (Brown)	Linjär	Nej	Additiv
ESM3 (Holt)	Linjär	Nej	Additiv
ESM4 (Damp Trend)	Dämpad	Nej	Additiv
ESM5 (seasonal)	Ingen	Ja	Additiv
ESM8 (seasonal)	Linjär	Ja	Additiv

Metod 12. Genomsnittligt månadsvärde med säsongskomponent

Metoden används för att skatta bortfallsföretag vid första publiceringstillfället och i de fall då uppgifter från momsdeklarationen antas saknas, samt då skattningar inte kan göras med framskrivningsmetoderna.

$$\hat{y}_{(a)im} = \bar{z}_{im} \cdot \hat{s}_m$$

$$\bar{z}_{im} = \frac{1}{n} \sum_{t=m-12}^{m-1} z_{it}$$

skattat månadsgenomsnitt för månad m för företag i baserat på totalvärden den senaste tolv månadersperioden

\hat{s}_m säsongskomponent för månad m (som i metod 2)

n antal inkomna månader där värdet är >0 för företag i
för den senaste tolv månadersperioden

Om $n < 3$ under den senaste sex månadersperioden resulterar skattningen i ett nollvärde.

Metod 13. Manuell imputering/komplettering för partiellt redovisad handel

Manuella imputeringar görs normalt vid partiellt bortfall, men kan ibland även användas vid objektsbortfall.

Definition av metodval

När skattningarna är framtagna för metod 1-11 görs ett val av vilken skattningsmetod som ska väljas för ett företag för en viss månad. Vid manuell imputering (Metod 12) väljs ingen annan skattningsmetod än denna. Skattningar med metod 13 ingår heller inte i detta modellval, utan fungerar som en slags "reservmetod" såvida uppgifter från moms-deklarationen saknas och kriterierna för metod 1-11 inte infrias.

För att få ett mått på hur bra de olika skattningsmetoderna fungerar på företagsnivå beräknas skattningar för sex månader före den aktuella perioden. Dessa skattningar jämförs sedan mot rapporterade värden för samma månader, och den skattningsmetod som ger den minsta absoluta medeldifferensen (medelvärde av de absoluta differenserna mellan skattat värde och rapporterat värde över månaderna) väljs sedan för aktuell period. Skattningarna av de sex månaderna före aktuell period görs på samma sätt som för den aktuella månaden i fråga.

Medeldifferensen kan också uttryckas på följande sätt; Låt y_{im} vara total införsel eller utförsel för företag i , månad m och låt \hat{y}_{im} vara skattad total införsel eller utförsel för företag i , månad m . Låt vidare $d_{im} = y_{im} - \hat{y}_{im}$ vara differensen mellan rapporterat värde och skattat värde för företag i , månad m . Skattningarna och differenserna beräknas för varje flöde för sig. Medeldifferensen, för företag i , av de absoluta differenserna kan då skrivas som:

$$\bar{d}_i = \frac{\sum_{u=m-6}^{m-1} |d_{iu} \cdot V_{iu}|}{\sum_{u=m-6}^{m-1} V_{iu}}$$

där $V_{iu} = 1$ om företaget har både skattat och rapporterat värde för månad u och $V_{iu} = 0$ annars. Om ett skattat eller rapporterat värde saknas för någon metod eller månad för ett företag sätts differensen, d_{iu} , till "missing value" för den månaden. Medeldifferensen, \bar{d}_i , beräknas endast om minst

tre av differenserna d_{iu} är skilda från ”missing value”. Medeldifferensen beräknas för varje skattningsmetod.

Om medeldifferenserna för de tre skattningsmetoderna är skilda från ”missing value” väljs den av de tre metoderna som har den minsta medeldifferensen. Om villkoren är uppfyllda för två alternativ väljs den av de två metoderna som ger den minsta genomsnittliga differensen. Om villkoren är uppfyllda för ett alternativ eller inte uppfyllt för något alternativ väljs metod 3.

Vad gäller handeln under cut off-delen görs inget automatiskt metodval. Metod 2 för handeln under cut off är precis som metod 1 snarlik metod 3 för bortfallsskattningarna (faktiska momsuppgifter), men avser justeringar av föregående års värden.

Steg 2 (fördelning av den skattade totala företagshandeln på KN8-kod (varukod) kombinerat med landskod) kan sedan i sin tur delas in i följande två typfall:

1. Fördelning av den skattade totala företagshandeln på varukod kombinerat med landskod när historik finns.
2. Fördelning av den skattade totala företagshandeln på varukod kombinerat med landskod när historik saknas.

Efter att företagets handel skattats totalt (steg 1) fördelas företagets skattade totala införsel och/eller utförsel för kombinationen av KN8 och land. Fördelningen på varukoder och länder görs med hjälp av fördelningsnycklar som i första hand bestäms av hur företaget tidigare rapporterat (företag med historik) och i andra hand bestäms av hur liknande företag rapporterat (företag utan historik). De företag som ligger under exkluderingsströskelvärde skattas med momsuppgifter, och handeln fördelas på varukoder och länder enligt en fördelningsnyckel som beräknas med hjälp av s.k. ”liknande företag”. Även för uppgiftsskyldiga företag som saknar historik (kritiska bortfallsföretag) fördelas handeln på varukoder och länder enligt en fördelningsnyckel som beräknas med hjälp av s.k. ”liknande företag”.

1. Fördelning av skattad handel för företag med historik

Fördelning enligt historik baseras idag på de senaste tolv månadernas handel. Villkoret är att minst tre rapporterade månader måste finnas för att historik ska kunna användas. För varje företag bestäms en fördelningsnyckel där varje värde i nyckeln beräknas som kvoten av värdet av kombinationen vara och land och värdet av all varuhandel. Med hjälp av dessa framräknade andelar fördelas sedan företagets skattade totala månadsvärde på varor och länder. Införsel och utförsel behandlas separat.

Exempel:

Antag att företag i har rapporterat värden för månad $m-3$ till och med månad $m-1$ och låt $y_{ij(m-u)}$ beteckna värdet av handeln som företag i haft

under månad $m-u$ med vara*land kombinationen j . Andelen av handeln som ska fördelas på vara*land kombinationen j , p_{ijm} , skattas med:

$$\hat{p}_{ijm} = \frac{\sum_{u=1}^3 y_{ij(m-u)}}{\sum_{u=1}^3 \sum_{j=1}^J y_{ij(m-u)}}$$

Värdet av handeln för företag i med vara*land kombinationen j under månad m , y_{ijm} , skattas med

$$\hat{y}_{ijm} = \hat{p}_{ijm} \hat{y}_{im}$$

där \hat{y}_{im} är skattad total införsel eller utförsel för företag i för den aktuella månaden.

Om företaget exempelvis har rapporterat tre tidigare månader, så bestäms andelarna enligt dessa månader. Fördelningsnyckeln bestäms alltså av de månader som finns tillgängliga med de kriterier för antal månader som beskrivs ovan.

2. Fördelning av skattad handel för företag utan historik

Om historik saknas fördelas totalt skattad införsel och/eller utförsel enligt handel för liknande företag. Företagen delas in i homogena grupper och en fördelningsnyckel för vara*land kombinationer tas fram för varje grupp. Med homogena grupper avses att företagen i en grupp handlar medlikartade varor eller har liknande handelsmönster. Grupperna indelas efter storlek (enligt årsmässig införsel/utförsel) och företagets branschtillhörighet. Alla företag delas in i storleksfördelade grupper, och bortfallsföretagen (som saknar historik) samt de företag som ligger under tröskelvärdet får sin handel fördelad på varor och länder enligt gruppens fördelningsnyckel. Fördelningsnyckeln i en grupp bestäms av de svarande (redovisande företagen) i gruppen.

Företagen delas in i tre storleksklasser (0-10, 10-100, >100) för införsel respektive utförsel, enligt årliga momsvärden. Därefter sker en gruppering enligt följande steg:

1. Företagen delas in i branscher på tresiffrig SNI, hädanefter kallad SNI3, och deras handel grupperas på tresiffrig SITC (Standard International Trade Classification), hädanefter kallad SITC3.
2. Företagens branschtillhörighet enligt SNI-klassificeringen jämförs med den faktiska handeln.
3. SITC3-handeln inom respektive bransch översätts till SPIN3 (varu-SNI)
4. De SPIN3-koder med högst belopp anses vara representativa för branschen och jämförs med andra branscher för att hitta liknande handelsmönster.
5. Grupperna skapas manuellt på så sätt att branscher med liknande handelsmönster slås ihop. Varje grupp ska bestå av minst fem företag där inget av de i gruppen ingående företagen får utgöra en större handelsandel än 50 procent. Om ett företag utgör en större andel än 50 procent av gruppens total, ska dess handel inte medräknas i gruppen. De branscher

som innehåller mindre än fem företag eller som inte kan slås ihop med andra branscher läggs i en restgrupp. För den maskinella gruppindelningen har en särskild metodlösning med klusteranalys använts för fastställande av skattningsgrupperna.

För varje grupp av svarande företag bestäms en fördelningsnyckel med andelar per vara kombinerat med land. Varje värde i en nyckel beräknas som kvoten mellan två summor för företagsgruppen, värdet av vara kombinerat med land i täljaren och värdet av all varuhandel i nämnaren. Införsel och utförsel behandlas separat men beräkningarna hanteras på samma sätt.

En grupp svarande företag indiceras med g och har en gemensam nyckel f_{gj} enligt nedan, där summan över i avser företag som tillhör gruppen (grupptillhörighet betecknas med \in)

$$f_{gj} = \frac{\sum_{i \in g} y_{ij}}{\sum_{i \in g} \sum_{j=1}^J y_{ij}} = \sum_{i \in g} w_i p_{ij}, \text{ för } j=1, \dots, J$$

där $w_i = \frac{t_{i\cdot}}{\sum_{i \in g} t_{i\cdot}}$ och $p_{ij} = \frac{y_{ij}}{\sum_{j=1}^J y_{ij}}$ och där $t_{i\cdot}$ är totala införseln eller utförseln för företag i , det vill säga $t_{i\cdot} = \sum_{j=1}^J y_{ij}$.

Gruppnyckeln är ett vägt medelvärde av de enskilda nycklarna. Företag i har en vikt w_i som är proportionell mot företagets handelsvärde, och är lika med företagets andel av gruppens totala införsel (utförsel).

Skattningar av statistiskt värde

Det statistiska värdet redovisas till EU, och används vid publicering av svensk import- och exportstatistik med varor. Statistiskt värde består av varans fakturerade värde exklusive moms och punktskatter. Uppgiftsskyldiga företag i det svenska Intrastatsystemet redovisar idag av förenklings-skäl månadsvisa uppgifter om fakturavärde, men inte uppgifter om statistiskt värde. Istället estimerar SCB det statistiska värdet, baserat på en specifik undersökning. Undersökningen avser kombinerat cut off-urval (uppgiftsskyldighet) och sannolikhetsurval (frivillig basis) där s.k. omräkningsfaktorer beräknas. Undersökningen är mycket resurskrävande och genomförs vart 5-7 år.

1) De värdemässigt största företagen (uppgiftslämnarplikt):

Intrastatföretag som har en årlig utförsel (fakturerat värde) på minst 150 miljoner kronor i utförseln, och/eller 80 miljoner kronor i införseln har enligt 3 § i SCB:s författningssamling (SCB-FS 2010:15) uppgiftsskyl-

dighetsplikt att för en redovisad Intrastatmånad även redovisa uppgifter om statistiskt värde. Dessa tröskelvärden är framtagna att motsvara 70 procent av det totala införsel- respektive utförselvärdet i Intrastat. Omkring 1 400 unika företag ingick primärt i denna grupp vid 2013 års undersökning.

2) *Sannolikhetsurval av företag som inte täcks in i 1) (frivillighet)*

Betydande Intrastatföretag för vissa viktiga varugrupper, men som värdemässigt inte tillhör gruppen med de 70 procent största, och som inte omfattas av obligatorisk uppgiftslämnarplikt. Omkring 2 000 unika företag ingick primärt i denna grupp vid 2013 års undersökning.

Skattningar av omräkningsfaktorer

Målparametrar i denna undersökning är de olika omräkningsfaktorerna för varje möjlig kombination av KN8 och land, med det uttryckliga kravet att täcka in så mycket av det totala handelsvärdet som möjligt och även för att täcka in varukoderna (CN8) så gott som möjligt. Detta är en ganska komplex målparameter och undersökningens urval har således anpassats för att bädda in dessa krav.

Denna urvalsdesign är subjektiv, men påminner om ett sannolikhetsurval med proportion till storleken (π s) klusterurvalsförfarande, där de primära urvalsenheterna är uppgiftslämnarna och de sekundära urvalsenheterna utgörs av handelstransaktioner gjorda av uppgiftslämnarna.

Urvalet har i praktiken varit ett totalurval av de värdemässigt största uppgiftslämnarna, medan de värdemässigt mellanstora/mindre företag har inkluderats genom något som liknar tillvägagångssättet som för ett stratifierat slumpmässigt urval.

För ett π ps-urval, är inklusionssannolikheten:

$$\pi_i = nx_i / \sum_{i=1}^N x_i$$

där $n = E(n_s)$ är den förväntade urvalsstorleken och x_i är storleksklassvariabeln. Kvotskattningsestimatorn är sedan definierad som:

$$\hat{R}_g = \sum_{i=1}^n \frac{y_i / \pi_i}{x_i / \pi_i} \quad (\text{ii})$$

Det är önskvärt att erhålla omräkningsfaktorer på så detaljerad nivå som möjligt i varje handelsflöde. Följande fem nivåer ($G = 5$) och dess grupphierarki, $g = 1, 2, \dots, 5$, har använts för att bestämma omräkningsfaktorer, där nivå 5 är den finaste grupperingsnivån och nivå 1 är den mest aggregerade grupperingsnivån:

- 1) Flöde
- 2) Flöde, kapitel (KN2)

- 3) Flöde, KN8
- 4) Flöde, kapitel (KN2), land
- 5) Flöde, KN8, land

Urvalet baseras på de n_g urvalstransaktionerna som tillhör en specifik domän g , där y_i och x_i avser det urvalsbaseade statistiska värdet y med det korresponderande fakturavärdet x , för transaktionerna inkluderade i urvalsundersökningen. Eftersom urvalet innehåller objekt som har både inklusionssannolikheten $\pi = 1$ and $\pi < 1$, kan estimatorn skrivas om som:

$$\hat{R}_g = \sum_{i=1}^{n_g} \frac{y_i / \pi_i}{x_i / \pi_i}$$

För aggregat med de finaste nivåerna kan omräkningsfaktorn antas variera mer än inom en specifik kombination av KN8 och land. I sådana fall föreslås separat kvotskattning tillämpas vid skattningarna

$$\hat{t}_{S,d(g)} = \sum_{g=1}^{d(g)} t_{F,g} \frac{\sum_{i=1}^{n_g} \frac{S_{i,g}}{\pi_{i,g}}}{\sum_{i=1}^{n_g} \frac{F_{i,g}}{\pi_{i,g}}},$$

vilket innebär en sammanvägning av underliggande domäner $d(g)$ som tillhör samma domän på en given domännivå $g \in G$.

För de underliggande domänerna på grövre nivåer (1-4) föreslås en liten modifiering av estimatorn, i form av ett viktat aritmetiskt medelvärde av observationerna på nivå 5 som sedan kan aggregeras till önskad underliggande domän $d(g)$.

Denna är konstruerad som:

$$\hat{r}_{d(g)} = \left[\sum_{m=1}^M I_m \left(\sum_{j=1}^{N_g} F_{i,m} \frac{\sum_{i=1}^{n_g} S_{i,m}}{\sum_{i=1}^{n_g} F_{i,m}} \right) \right] \times \left[\sum_{m=1}^M I_m \sum_{j=1}^{N_g} F_{i,m} \right]^{-1}$$

där I_m är en indikatorfunktion som antar värdet 1 om underdomän m tillhör nivå 5 och hör till vår valda subdomän av intresse, $d(g)$. Det handlar här om en sammanvägning av omräkningsfaktorn för alla underdomäner på nivå 5 som har rapporterat statistiskt värde och hör till vår måldomän, och vikten är respektive totalhandel som observeras för nivå 5.

Samtliga kvoter kontrolleras för att uppfylla specifika kvalitetskrav. För varje skattningsnivå kontrolleras tillförlitligheten i kvoten i urvalet samt den skattade omräkningsfaktorn. För skattningen av en viss domän ska vara godkänd måste det insamlade värdet utgöra minst 50 procent för nivå g.

Domän	Acceptabel avvikelse från
Totalt flöde	± 0.005%
Flöde*kapitel	± 0.005%
Flöde*KN8	± 0.00005%
Flöde*kapitel, land	± 0.0005%
Flöde*KN8, land	± 0.00005%

Metoder i snabbstatistiken

Följande finns skrivet om felmarginalen i Snabbstatistiken:

”Merparten (95 procent) av avvikelserna mellan skattningen av totala importen och exporten (snabbstatistiken) och senare utfall ska ligga inom intervallet -2 miljarder/+1 miljard kronor för både import och export”. Eftersom Snabbstatistiken inte bygger på ett riktigt sannolikhetsurval så valdes att deklarerat den empiriska skillnaden, varvid inget medelfel beräknas.

Snabbstatistiken beräknas genom att man använder den totala inkomna Extrastathandeln samt skattar Intrastathandeln. Rent förenklat skattas Intrastat genom att använda den redan insamlade statistiken för månaden i fråga (t) De största och viktigaste uppgiftsskyldiga företagen (prio-företagen) kontaktas och påminns om sina ej redovisade uppgifter. Det räcker här om SCB kan få totala uppgifter per flöde. Därefter beräknas s.k. tillväxtfaktorer som en kvot mellan månad t och t-2 för företag med inkomna uppgifter för både t och t-2. Faktorena används sedan för att skatta den totala Intrastathandeln.

Vi definierade följande dataset:

D^t_t De uppgiftslämnare som rapporterat uppgifter för månad t

$.y^t_t$ Summa fakturerat värde för D^t_t

D^t_{t-2} De uppgiftslämnare som har rapporterat uppgifter för månad t-2 at

y^t_{t-2} Summa fakturerat värde för D^t_{t-2}

Vid beräkning av tillväxttakten i handeln från en period till en annan beräknas kvoten mellan summan av handeln den senaste månaden (t) och summan av handeln för månad t-2 (införseln och utförseln för sig). Vid beräkningarna tas enbart värden avseende de uppgiftslämnare som finns i båda dataseten med.

$$\hat{G}_t = \frac{\sum y_{i,t}^t}{\sum y_{i,t-2}^t} = \text{Tillväxtfaktor för månad } t \text{ and månad } t-2$$

För att skatta den totala handeln i Snabbstatistiken finns förstås andra viktiga aspekter att beakta. Som redan nämnts används den totala summan av handeln från den detaljerade statistiken som grund för beräkningarna. Denna summa består av insamlade och skattade handelsvärden för svarsbortfall och cut off-delen. Dock ingår inte de varukoder som avser s.k. Särskilda varuförflyttningar (där bland annat handelsuppgifter om fartyg och flygplan insamlas) i kvoten. Dessa varors handelsvärden är ofta mycket stora och har en betydande inverkan på det totala värdet av handeln. Ofta redovisas dessa transaktioner av företag som normalt inte har någon annan handel. Fartyg och flygplan samt även den s.k. Intra-SAD (handel som insamlas av Tullverket och i ett senare skede förs över från Extrastat till Intrastat) är alltså uteslutna i de två handelssummorna och har inte någon inverkan på tillväxtfaktorn. Men dessa ingår ändå i det värde som sedan multipliceras med tillväxtfaktorn.

Den kompletta skattningsmodellen i snabbstatistiken kan sedan skrivas

$$\text{som: } \hat{T}_t = (D_{t-2} - SAD_{t-2} - FoF_{t-2}) * \hat{G}_t + SAD_t + FoF_t$$

där:

\hat{T} Det skattade värdet för period t för ett visst flöde

D_{t-2} Det totala Intrastatvärdet för period t-2

SAD_{t-2} Värdesumman för Intra-SAD för period t-2

FoF_{t-2} Det totala värdet för Särskilda varuförflyttningar för period t-2

SAD_t Värdesumman för Intra-SAD för period t

FoF_t Det totala värdet för Särskilda varuförflyttningar för period t

I snabbstatistiken tas varje månad fram ett register med s.k. priorföretag. Med priorföretag menas de 500 viktigaste införsselföretagen, och de 500 viktigaste utförsselföretagen. För att ta fram dessa register använder vi följande metodik:

Låt månad betecknas med m och låt i vara en räknare som går från 1 till antal företag i B-mängden för månad m . B-mängden är den mängd företag som rapporterat för både månad m och månad $m-2$. Med \hat{T}_m^{-i} betecknas skattningen för månad m då företag i uteslutits medan $\sum^{-i} y_m$ betecknar summan av värdena i B-mängden då företag i uteslutits.

I det första steget beräknas \hat{T}_m^{-i} för varje företag och månad. Totalt handlar det om ca 120 000 skattningar (10 000 företag x 12 månader). Detta kan betecknas som:

$$\hat{T}_m^{-i} = D_{m-2} \cdot \frac{\sum^{-i} y_m}{\sum^{-i} y_{m-2}}$$

Vid nästa steg beräkna differensen ($Diff_{i,m}$) mellan skattningen då alla företag medtagits och skattningen då företag i uteslutits för varje företag och månad. Detta kan skrivas:

$$Diff_{i,m} = \hat{T}_m - \hat{T}_m^{-i}$$

Därefter väljs den maximala differensen över 12-månadersperioden ut för varje företag.

$$Diff_i = \max(Diff_{i,m}) \quad m=1, 2, \dots, 12$$

Dessa differenser sorteras i storleksordning och företagen ges prio efter detta.

$$Prio_i = Rank(Diff_i) \quad i=1, 2, \dots, \text{Antal Företag (500)}$$

I samband med att prioriteringstalen skapas, rangordnas alltså företagen efter hur viktiga de är. Prio=1 avser exempelvis det viktigaste företaget av alla för flödet i fråga. Prioritetstalet är beroende på hur stort företaget är och dels hur varierande handel företaget har. Egentligen handlar det om hur mycket det enskilda företags förändringstakt avviker från den sammanvägda förändringstakten för alla övriga företag. Ju mer avvikande förändringstakt ett företag har haft, desto större sannolikhet är att företaget inkluderas bland prio-företagen.

Volymindexberäkningar för export och import

De relevanta indata för beräkning av volymindex är

- Export- och importvärden i löpande priser för varugrupper enligt varunomenklaturen KN8¹ från utrikeshandelsstatistiken med varor (UHV).
- Prisindex i export- och importled för varje tillgänglig månad, aktuellt och föregående år från producentprisindexstatistiken (PPI).

Utöver volymindex beräknas och publiceras även värdeindex.

Datafilerna från PPI erhålls kvartalsvis med månadstal för exportprisindex (EXPI) och importprisindex (IMPI) på lägsta beräknade SPIN-nivåer (även icke publicerade nivåer) samt på KN8-nivå och KN4-nivå (i vilka även anges respektive SPIN-koppling) för de KN-koder där sådana uppgifter finns att tillgå. Årsvis erhålls KN8- och KN4-filer för föregående helår med månadsdata.

EXPI och IMPI enligt SPIN är uttryckta med år 2005 som basperiod (2005=100) och EXPI och IMPI enligt KN8/KN4 med december föregående

¹ Det finns även länderuppdelning per varugrupp. Länderuppdelningen används ej i nuvarande beräkningar.

ende år som basperiod. För beräkningen av volymindex behövs ett prisindex för varje varugrupp och varuflöde (export/import) där man utifrån de månadsvisa indextalen beräknar genomsnittet för kvartalet, vilket jämförs med genomsnittet för föregående helår som basperiod. Viss omräkning av de KN-baserade indexen från PPI behöver göras för att uttrycka dem i gemensam basperiod. Dessa beräkningar går igenom i avsnitt 2.2.

Valet av prisindex för varje varugrupp går igenom i avsnittet ”Val av prisindex” nedan. Finns det tillgång till prisindex på nivå KN8 används denna för att beräkna volymindex. Annars används KN4- eller SPIN-index.

Val av prisindex

På basis av intaget av filerna från EXPI/IMPI och utrikeshandelsstatistikens uppgifter över värden och kvantiteter för KN8-varukoder finns fyra olika typer av beräkningar av prisutvecklingen för en KN8-varukod.

- Direkt prismätning - ger KN8-index
- Indirekt prismätning (KN4) - ger KN4-index (för viss SPIN5-nivå)
- SPIN-prismätning – ger SPIN-index (SPIN5-nivå eller lägsta tillgängliga SPIN-nivå)
- Enhetsvärdeindex
- För varje KN8-kod i utrikeshandelsstatistiken väljs, bland annat beroende på vilken typ av prismätning som finns tillgänglig för en KN8-varukod, *en* av dessa som beräkningsmetod för att få fram prisutvecklingen i de slutliga beräkningarna.
- En **direkt prismätning** innebär att EXPI/IMPI finns som prismätningar för en KN8-varukod (på basis av valda representantvaror). För varugrupper med direkta prismätningar används ett KN8-index i beräkningen av volymindex (under förutsättning att prismätningar finns för både aktuellt och föregående år samt att varukoden återfinns i utrikeshandelsstatistiken för aktuell period). Se exempel i tabell 1.
- En **indirekt prismätning** för en KN8-varukod (benämns här varukod A) innebär att ett EXPI/IMPI inte finns som en direkt prismätning för denna varukod. Däremot finns det direkta prismätningar för KN8-varukoder som tillhör samma KN4 *och* samma SPIN5 (båda villkoren ska vara uppfyllda) som varukod A. Då används ett, i PPI beräknat, KN4-index för varukoden A. Det kan finnas flera KN4-index med samma KN4 men med olika SPIN-koppling, se exempel i tabell nedan.
- **SPIN-prismätning** för en varukod innebär att det inte finns direkta prismätningar för varugrupper som tillhör samma KN4 och samma SPIN5 som varukoden. Då används ett SPIN5-index eller index för lägsta tillgängliga SPIN-nivå. För de varugrupper där prismätningar inte finns tillgängliga under två på varandra följande år används ett SPIN-index. Se exempel i tabell 1.

Tabell:

Exempel på olika indextyper för alla KN-8-koder inom KN 1001

(konstruerat exempel)

Prismätning	Hämtas från	Prisindex	KN	SPIN
Direkt	Direktinsamlad KN 8 (10011010)	102,3	10011010	32521
Indirekt	KN 4-index (1001) för SPIN 32521	105,0	10011012	32521
Indirekt	KN 4-index (1001) för SPIN 32521	105,0	10011013	32521
Direkt	Direktinsamlad KN 8 (10011014)	108,1	10011014	32521
Indirekt	KN 4-index (1001) för SPIN 32521	105,0	10011090	32521
Direkt	Direktinsamlad KN 8 (10012000)	111,2	10012000	32522
Indirekt	KN 4-index (1001) för SPIN 32522	111,2	10013000	32522
SPIN	SPIN-index (enligt 32523)	99,3	10014010	32523
SPIN	SPIN-index (enligt 32523)	99,3	10014020	32523
SPIN	SPIN-index (enligt 32523)	99,3	10014090	32523

I Utrikeshandel med varors system finns även möjlighet att beräkna ett ”prisindex” i form av ett **enhetsvärdesindex**. Detta innebär att för respektive KN8-varukod bildas kvoten mellan värde och kvantitet för ett givet kvartal vilken jämförs med motsvarande kvot för föregående helår. Av kvalitetsskäl används² denna beräkningsmetod endast i enstaka fall i nuvarande indexberäkningar.

Det finns även **specialfall**. Ett skäl är årsskiftesändringar inom varunomenklaturen KN8 som försvårar eller omöjliggör jämförbarheten på KN8-nivå och gör att t.ex. KN4-index eller SPIN-index måste användas. Dessutom finns det varugrupper som inte är kopplade till de SPIN-områden som PPI samlar in uppgifter för och därmed inte återfinns i EXPI/IMPI. För dessa väljer UHV ett lämpligt index på SPIN-nivå eller totalindex.

Omräkning av prisindex från PPI

Eftersom EXPI/IMPI är månadsprisindex medan UHV beräknar volymindex kvartalsvis och därmed behöver prisindex för varje kvartal så görs en beräkning av kvartalsgenomsnitt och årsgenomsnitt. Detta skapas genom det aritmetiska medelvärdet av de ingående indextalen för respektive period. Kvoten mellan kvartalsgenomsnittet för det aktuella året och årsgenomsnittet för föregående helår bildar prisindex.

För de KN-baserade filerna måste det först göras en omräkning till gemensamt basår vilket sker hos UHV enligt avsnitt nedan. SPIN-indexen för varje månad är uttryckta med ett helår som basperiod (2005). För att få

² Den används främst i granskningen för att upptäcka felaktigheter

föregående år som basperiod och skapa ett prisindex för kvartal görs beräkningar enligt avsnitt nedan.

Faktaruta:

Notation

PI =Prisindex

VI =Värdeindex

QI =Volymindex

v =värde

y =år

m =månad

q =kvartal

i =varugrupp

R =redovisningsgrupp

Formlerna skrivs i formen

I *tidsperiod; gruppering*
basperiod

Där:

- I talar om vilket index det gäller

- $Tidsperiod$ visar när indexet gäller

Tidsperioden vara helår eller månad/kvartal ett visst år.

- $Basperiod$ visar vad tidsperioden jämförs mot.

Basperioden kan bara helår eller månad/kvartal ett visst år.

- $Gruppering$ anger för vilken gruppering av varor indexet gäller

Omräkning av index på KN8- och KN4-nivå

Låt $PI_{y-1,dec}^{y,m}$ vara prisindex för år y och månad m med basperioden december år $y-1$.

Indata från EXPI/IMPI varje månad m är index från nuvarande och föregående år, $PI_{y-1,dec}^{y,m}$ respektive $PI_{y-2,dec}^{y-1,m}$, med december året innan som basperiod. För omräkning till kvartalsindex används index från nuvarande år för de månader som ingår i kvartalet enligt (1).

$$PI_{y-1,dec}^{y,q} = \frac{\sum_{m \in q} PI_{y-1,dec}^{y,m}}{3} \quad (1)$$

En omräkning från de erhållna prisindexen med december som basperiod till index med helår som basperiod måste göras. I (2) beräknas ett helårsindex med basperioden december året innan föregående år ($y-2$), genom ett årsgenomsnitt av månadsindexen för år $y-1$.

$$PI_{y-2,dec}^{y-1} = \frac{\sum_{m=1}^{12} PI_{y-2,dec}^{y-1,m}}{12} \quad (2)$$

Kvartalsindexet görs om med basperioden december året innan föregående år ($y-2$) med hjälp av månadsindex från december föregående år ($y-1$) och (1) i (3)

$$PI_{y-2,dec}^{y,q} = PI_{y-2,dec}^{y-1,dec} \times PI_{y-1,dec}^{y,q} \quad (3)$$

Kvartalsindex med föregående helår som basperiod fås som kvoten mellan (3) och (2) nedan och är det prisindex som används i beräkningarna av volymindex för utrikeshandel med varor.

$$PI_{y-1}^{y,q} = \frac{PI_{y-2,dec}^{y,q}}{PI_{y-2,dec}^{y-1}} \times 100 \quad (4)$$

Exempel på beräkning för viss KN-kod:

Kvartalsgenomsnittet är 121,781, decemberindexet är 83,119 och årsgenomsnittet är 89,095.

Det framräknande indexet blir alltså:

Steg 1: $(121,781 \cdot 83,119) / 100 = 101,223$

Steg 2: $(101,223 / 89,095) \cdot 100 = \mathbf{113,613}$

Omräkning av index på SPIN-nivå

SPIN-index som erhålls från EXPI och IMPI är $PI_{2005}^{y,m}$

Eftersom basperioden är densamma för alla SPIN-Index görs en direkt omräkning av prisindexet för att få föregående år som basår enligt (5).

$$PI_{y-1}^{y,m} = \frac{PI_{2005}^{y,m}}{PI_{2005}^{y-1}} \quad (5)$$

Ett medelvärde av månadsindexen ger kvartalsindex i (6).

$$PI_{y-1}^{y,q} = \frac{\sum_{m \in q} PI_{y-1}^{y,m}}{3} \times 100 \quad (6)$$

Värde- och volymbasindexberäkningar – kvartal jämfört med föregående helår

De indata som används för att beräkna volymbasindex är värden i löpande priser för varje KN 8-varukod och kvartal (aggregerade månader), prisindex för KN8-kod och KN4-kod för kvartal med föregående helår som basår (4) samt prisindex på SPIN-grupper (6).

Ett lämpligt prisindex väljs ut för varje KN8-kod baserat på tillgången i PPI, enligt avsnitt 2.1. Prisindexet $PI_{y-1}^{y,q}$ ger prisförändringen mellan aktuellt kvartal och basperioden föregående helår. För varje KN8-varukod, som betraktas som *en* vara, hämtas värdet i löpande priser för aktuellt kvartal från utrikeshandelsstatistiken.

Värdet för varugruppen k , kvartal q , för nuvarande år (y) uttryckt i löpande priser beräknas utifrån UHV:s månatliga publicering av värdet av export och import genom en summering över de månader som ingår i kvartalet (7).

$$v_y^{y,q;k} = \sum_{m \in q} v_y^{y,m;k} \quad (7)$$

För en given varugrupp räknas värdet för varje kvartal om i föregående helårs ($y-1$) priser enligt (8) med hjälp av det mest lämpliga prisindexet för varugruppen.

$$v_{y-1}^{y,q;k} = \frac{v_y^{y,q;k}}{PI_{y-1}^{y,q;k}} \quad (8)$$

Värdet för en redovisningsgrupp R som innehåller flera KN8-varukoder blir en summering över dessa varugrupper.

Med hjälp av framräknade uppgifter för en redovisningsgrupp avseende kvartalets värde i löpande priser och föregående års värden i löpande priser bildas Laspeyres-basvärdeindex (VI) med år $y-1$ som basår i (9).

$$VI_{y-1}^{y,q;R} = \frac{4 \times v_y^{y,q;R}}{\sum_{q=1}^4 v_{y-1}^{y-1,q;R}} \quad (9)$$

(9) visar alltså värdeutvecklingen för redovisningsgrupp R mellan kvartal q , år y och föregående helår ($y-1$).

Med hjälp av kvartalets värde i föregående års priser samt föregående års värde i löpande priser beräknas Laspeyres-basvolymindex (QI) för kvartalet med $y-1$ som basår för den aktuella redovisningsgruppen, i (10).

$$QI_{y-1}^{y,q;R} = \frac{4 \times v_{y-1}^{y,q;R}}{\sum_{q=1}^4 v_{y-1}^{y-1,q;R}} \quad (10)$$

(10) visar volymutvecklingen för varugrupp R mellan kvartal q , år y och föregående helår.

Värde- och volymindexberäkningar - Beräkning av kedjeindex med gemensamt basår

Både volymindex och värdeindex publiceras som kedjeindex med referensperiod år 2000 och årlig kedjningsfrekvens. Detta publiceras i tabell 3, 4, 5 och 6 i Statistiskt Meddelande *Utrikeshandel. Varuexport och varuimport. Index för värden i fasta priser*. Den kedjningsmetod som används på UHV är ”annual overlap”. Denna kedjningsmetod innebär att indextalen beräknas i en kedjeindexserie med basåret 2000 (=100) där volym- och värdeindextalen för det aktuella kvartalet jämfört med föregående helår kedjas ihop med motsvarande indextal för de tidigare helåren jämförda med respektive föregående helår tillbaka till år 2000. (Basindexet för kvartalet multiplicerat med kedjeindexet för föregående helår. Vissa serier beräknas utifrån en ursprungsserie med basår 1990=100 från vilken omräkning till en serie med basår 2000=100 görs).

För en given redovisningsgrupp R erhålls volymbasindex för ett kvartal som (11):

$$QI_{y-1}^{y,q;R} = 100 \times \frac{4v_{y-1}^{y,q;R}}{v_{y-1}^{y-1;R}} \quad (11)$$

Kedjeindexet för kvartalet fås av produkten av basindexet för kvartalet och kedjeindexet för föregående helår i (12).

$$QI_{2000}^{y,q;R} = QI_{y-1}^{y,q;R} \times QI_{2000}^{y-1;R} \quad (12)$$

För att få fram kedjeindex för ackumulerade kvartal och helår beräknas det aritmetiska genomsnittet av kedjeindex för de ingående kvartalen i (13).

$$QI_{2000}^{y-1;R} = \frac{\sum_{q \in y-1} QI_{2000}^{y-1,q;R}}{\text{antal } q} \quad (13)$$

Motsvarande kedjning görs för värdeindex för att skapa kedjeindex

$$VI_{2000}^{y,q;R}$$

och

$$VI_{2000}^{y;R}$$

Ur de kedjade serierna kan sedan jämförelser mellan olika tidsperioder göras: första kvartalet år y jämfört med första kvartalet år $y-1$, år y jämfört med år $y-1$ osv. Nivåerna mellan t.ex. år y och $y-5$ kan likaså jämföras. Detta publiceras i tabell 1 och 2 i Statistiskt Meddelande *Utrikeshandel. Varuexport och varuimport. Index för värden i fasta priser*.

Ett implicit Paasche-prisindex beräknas som en kvot mellan värdeindex och volymindex. Dessa uppgifter publiceras inte löpande men distribueras på begäran till enskilda användare. Prisindexet visar hur priset utvecklats mellan de två tidsperioderna.

$$PI_{y-1}^y = \frac{VI_{y-1}^y}{QI_{y-1}^y} = \frac{v_y^y}{v_{y-1}^y}$$

Jämförelse volymberäkningar i utrikeshandel och nationalräkenskaper

Volymuppgifter enligt utrikeshandelsstatistikens beräkningar publiceras kvartalsvis i HA23SM men först när den fullständiga utrikeshandelsstatistiken för kvartalet är färdig. Beräkningarna över varuexportens och varuimportens volymutveckling ingår även som underlag i nationalräkenskapernas (NR:s) kvartalsvisa beräkningar av BNP (bruttonationalprodukten). NR publicerar i regel BNP för ett kvartal innan dess, varvid ibland vissa uppskattade värden för utrikeshandeln under kvartalet används av NR (på basis av specialleveranser från utrikeshandel).

Uppgifterna som redovisas i HA23SM skiljer sig i regel något från de uppgifter om varuexport och varuimport som redovisas i NR:s beräkningar. En orsak till skillnader är om NR inte hunnit invänta den fullständiga utrikeshandelsstatistiken för kvartalet. Skillnaderna hänger också samman med olika definitioner och avgränsningar av varuexport- och varuimportbegreppen i utrikeshandelsstatistiken och NR. Vidare redovisar utrikeshandelstatistiken efter s.k. statistiskt värde medan NR numera redovisar efter fakturavärde. Vidare gör NR och utrikeshandelsstatistiken egna separata kedjningar av utrikeshandels-materialet tillbaka till valt basår i respektive statistikgren.

Ett skäl till att NR vill få fakturavärden levererade beror på harmoniseringsaspekter med andra primära datakällor för ekonomisk statistik vid SCB. Uppgifter om fakturerat värde är i dag insamlat i Intrastat, medan det statistiska värdet insamlas i Extrastat. För leveranser av fakturerat värde, är det statistiska värdet i Extrastat omräknat till fakturavärde med samma omräkningsfaktorer som används i Intrastat (för att konvertera fakturerat värde till statistiskt värde).

Konverteringen är mycket förenklad; det statistiska värdet för en given domän divideras med respektive omräkningsfaktor för att få fram det fakturerade värdet. Varukoder för insamling av "Särskilda varuförflyttningar" omräknas inte.

Det kan även förekomma att NR ibland gör andra justeringar av utrikes-handelsmaterialet beroende på problem med att få beräkningarna av BNP från användningssidan och produktionssidan att stämma överens. Sådana justeringar kan gälla såväl prisutveckling som värden i löpande priser.

Sedan 2013 baseras de preliminära kvartalsleveranserna på preliminära pubidkörningar av UHV. De preliminära pubidkörningarna infördes på prov under 2012, och skillnaden mellan de preliminära och den definitiva kvartalsleveransen har minskat påtagligt, varför kvaliteten är mycket högre än tidigare i den preliminära leveransen.

3.2 Redovisningsförfaranden

Offentliggörande sker genom att ett pressmeddelande publiceras på SCB:s webbplats (www.scb.se). Samtidigt publiceras ett flertal uppdaterade tabeller i Statistikdatabasen. Varje kvartal utkommer också Statistiskt Meddelanden (HA22 och HA23). Information om utrikeshandel med varor finns samlat på www.scb.se/ha0201. Publiceringsdatum anges i SCB:s publiceringsplan.

På uppdragsbasis görs specialbearbetningar som kan levereras i form av tabeller eller som olika typer av datamatriser.

4 Slutliga observationsregister

4.1 Produktionsversioner

I det här dokumentet (SCBDOK) har framtagningen av nedanstående slutliga observationsregister beskrivits.

Register	Utrikeshandel med varor
Registervariant	Extrastat, löpande priser
Registerversion	2014
Register	Utrikeshandel med varor
Registervariant	Intrastat, löpande priser
Registerversion	2014
Register	Utrikeshandel med varor
Registervariant	Volymutveckling i fasta priser
Registerversion	2014

Fortsatt dokumentation, av registrens detaljerade innehåll, finns på SCB:s webbplats. Där beskrivs alla variabler och värdemängder m.m. Dokumentationen hittar du här: <https://www.h2.scb.se/metadata>. Klicka dig fram med hjälp av namnen på Register, Registervariant och Registerversion som är angivna i ovanstående tabell.

4.2 Arkiveringsversioner

4.3 Erfarenheter från senaste undersökningsomgången

Inget särskilt finns att rapportera.